

ENTER

Entrepreneurship for Employment

PRIRUČNIK ZA STRUČNE SURADNIKE OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

Partnersko vijeće
za tržište rada
Krapinsko-zagorske županije

UREDNIŠTVO:

Marijo Macan, dipl. informatičar
E-mail: marijo.macan@hzz.hr

Melita Horvat-Peh, prof. pedagogije
E-mail: melita.horvat-peh@hzz.hr

Mirjana Jurman, dipl. pravnik
E-mail: mirjana.jurman@hzz.hr

Karolina Barilar, dipl.oec
E-mail: karolina@zara.hr

Anamarija Koprek, mag.oec
E-mail: anamarija@zara.hr

Sadržaj priručnika isključiva je odgovornost Zagorske razvojne agencije.
Zagorska razvojna agencija, Frana Galovića 1B, 49000 Krapina,
049/373161, www.zara.hr

Više informacija o EU fondovima na internetskoj stranici Ministarstva
regionalnog razvoja i fondova Europske unije www.strukturnifondovi.hr

SADRŽAJ

UVOD	4
I. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA 2019. GODINE	7
STRUKTURA NEZAPOSLENOSTI	7
TRAJANJE NEZAPOSLENOSTI	9
POTRAŽNJA NA TRŽIŠTU RADA	14
ZAPOŠLJAVANJA U 2019. GODINI	25
II. PROFESIONALNO USMJERAVANJE	32
DJELATNOST PROFESIONALNOG USMJERAVANJA	32
PROFESIONALNO USMJERAVANJE U HRVATSKOM ZAVODU ZA ZAPOŠLJAVANJE	33
PROFESIONALNO INFORMIRANJE PUTEM TISKANIH VODIČA I BROŠURA	49
SAMOINFORMIRANJE I MOGUĆNOSTI WEB PORTALA E-USMJERAVANJE	50
RAD NA POVEZIVANJU NOSITELJA PROFESIONALNOG USMJERAVANJA MLADIH	52
DAN PROFESIONALNOG USMJERAVANJA U KRAPINI	54
III. PREPORUKE ZA OBRAZOVNU UPISNU POLITIKU I POLITIKU STIPENDIRANJA ZA 2020. GODINU	57
UREDBA VLADE O PRAĆENJU, ANALIZI I PREDVIĐANJU POTREBA TRŽIŠTA RADA	57
PREPORUKE ZA OBRAZOVNU UPISNU POLITIKU I POLITIKU STIPENDIRANJA	58
IV. OPISI DEFICITARNIH ZANIMANJA (Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata, Preporuke za 2020. godinu)	59

Projekt je sufinancirala
Europska unija iz Europskog
socijalnog fonda

Zajedno do fondova EU

Krapinsko-
zagorska
županija

Hrvatski zavod
za zapošljavanje,
Područni ured
Krapina

Hrvatska obrtnička
komora – Obrtnička
komora Krapinsko-
zagorska županija

Hrvatska
gospodarska
komora

ENTER

Entrepreneurship for Employment

Partnersko vijeće
za tržište rada
Krapinsko-zagorske županije

www.partnerstvo-razvoj.net/hr/

UVOD

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje pod nazivom Partnersko vijeće za tržište rada KZŽ koje djeluje od 15.12.2010., zaduženo je za razvoj ljudskih potencijala na regionalnoj razini. Okuplja članove predstavnika privatnog, javnog i nevladinog sektora na lokalnoj/regionalnoj razini.

Projektom **ENTER – Entrepreneurship for employment** ulaže se u jačanje kapaciteta tehničkog tajništva Partnerstva te osigurava provedba aktivnosti usmjerenih ciljano na jačanje strukture i uloge Partnerstva u provedbi regionalnih politika zapošljavanja. U sklopu projekta provedi se niz aktivnosti koji će doprinijeti ostvarenju ciljeva iz SRLJP do 2020.g, ali i kroz vođeni pristup definiraju ciljevi razvoja ljudskih potencijala za naredni period. Aktivnosti projekta su usmjerene na jačanje kapaciteta iz područja tržišta rada, strateškog planiranja, upravljanja, praćenja i evaluacije, a koji bi znatno pridonijeli komponenti zapošljavanja ciljnih skupina u nepovoljnom položaju.

Međusobna interakcija članova partnerstva od ključne je važnosti kod pripreme i provedbe aktivnosti usmjerenih na razvoj tržišta rada te se sa svrhom jačanja međusobnih odnosa partnera pridonosi točnijem usmjeravanju aktivnosti i usluga u budućem periodu. Isto tako vrlo je važno usklađivati potrebe na tržištu i obrazovanje gdje su aktivnosti usmjerene na poticanje mladih kod odabira prvog zanimanja i nastavka daljnjeg školovanja prema potrebama tržišta rada. Tu važnu ulogu imaju stručni suradnici u OŠ i SŠ za koje se kroz projekt organiziraju radionice te izrađuje priručnik koji im treba biti

smjernica i pomoć u kvalitetnijem profesionalnom informiranju.

Svrha predviđenih aktivnosti je povećati kvalitetu profesionalnog usmjeravanja u osnovnim i srednjim školama na području Krapinsko-zagorske županije. Prema anketama o profesionalnim namjerama učenika se iskazuje potreba za profesionalnim savjetovanjem. S obzirom na tako veliki broj zainteresiranih, nužno je i da se u školama sustavno provodi jedan od oblika profesionalnog usmjeravanja od strane stručnih suradnika/razrednika, posebice u završnim razredima osnovnih i srednjih škola – praćenje/motiviranje učenika za školovanje za deficitarna zanimanja.

Edukacijom stručnih suradnika povećat će se kvaliteta ali i dostupnost informacija svim učenicima, te će se na taj način smanjiti pogreške koje se događaju prilikom odabira budućeg zanimanja (školovanja), a time i u kasnijem životu nezadovoljstva ili pak nekvalitetnog rada.

Kroz priručnik stručni suradnici upoznat će se sa mogućnostima korištenja web stranica HZZ, kretanjima na tržištu rada, preporukama za obrazovnu politiku i politiku stipendiranja, uputiti će ih se na svrhu i važnost informiranja o potrebama tržišta rada i poticanja/motiviranja roditelja i učenika za upisa u deficitarna zanimanja.

Ukoliko želimo učinkovito iskoristiti talente i zaustaviti rasipanje ljudskog potencijala potrebno je pravovremeno predviđanje i usklađivanje ponude i potražnje vještina, ali i poticanje cjeloživotnog učenja, identifikiranje prijenosnih vještina i jačanje vještina upravljanja karijerom.

Želja nam je pružiti informacije o kretanjima na tržištu rada prvenstveno stručnim suradnicima i razrednicima kao pomoć u njihovom radu na profesionalnom usmjeravanju mladih.

Ovom publikacijom želimo omogućiti diseminaciju podataka koji čine bazu znanja o mogućnostima tržišta rada, zapošljavanju, trendovima, suficitu i deficitu na lokalnom tržištu rada u zadnjem praćenom razdoblju kako biste ih mogli koristiti u svom svakodnevnom radu i savjetovanju Vaših učenika.

Poticanje profesionalnog razvoja pojedinca radi ostvarenja osobnog i profesionalnog zadovoljstva te gospodarskog i drugog razvoja društva temeljenog na znanju, jedno je od područja djelovanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, ali i područje od javnog interesa.

Web portal HZZ

<http://www.hzz.hr/>

Web portal www.hzz.hr integrira sve usluge HZZ-a (fizičke i on-line usluge te elektronske usluge putem sustava e-Građani) u jedinstveni katalog od preko 30 usluga za poslodavce i posloprimce iz područja tržišta rada i razvoja. Obuhvaća tri glavna područja: tržište rada, razvoj karijere i statistika tržišta rada koja su jasno istaknuta i dostupna. Usluge i sadržaji koje HZZ nudi u tim kategorijama jedinstveni su na tržištu, stoga je HZZ kao javna institucija odlučio svim korisnicima ponuditi svoje usluge u lako dostupnoj formi.

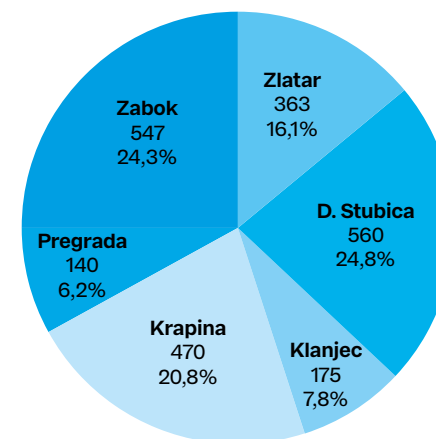
Statistika on-line (<https://statistika.hzz.hr/default.aspx>) podatkovna je usluga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje uspostavljena početkom 2012. godine u cilju poboljšanja i modernizacije javnog pristupa podacima o registriranoj nezaposlenosti i zapošljavanju. Usluga je dostupna svima s ciljem što jednostavnijeg, bržeg i preglednijeg pretraživanja podataka i stvaranja tablica prema vlastitim potrebama. Pretraživanje podataka omogućeno je po godinama i mjesecima te po raznim obilježjima, kao na primjer spol, dob, razina obrazovanja, prostorna jedinica, ekonomska djelatnost, skupina zanimanja i dr. Rezultati pretraživanja i filtriranja podataka prikazuju se u višedimenzionalnim tablicama koje možete, ako za to imate potrebu, izvesti u druge oblike (.xls, .pdf, .html).

I. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA 2019. GODINE

STRUKTURA NEZAPOSLENOSTI

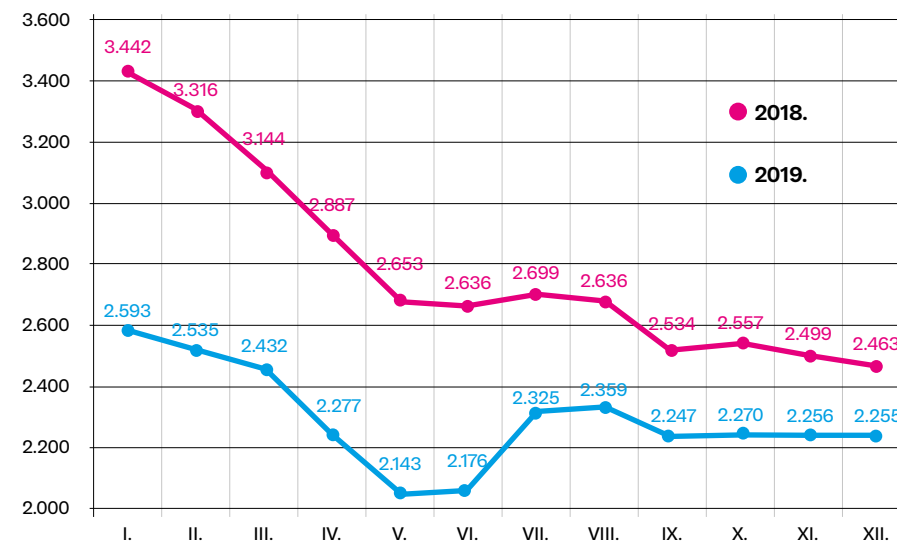
Tijekom 2019. godine nezaposlenost u Krapinsko-zagorskoj županiji nastavila je padati, međutim sa značajno manjim stopama u odnosu na prethodnih nekoliko godina. Tijekom prvih pet mjeseci 2019. godine evidentirana nezaposlenost se značajno smanjivala slično kao i 2018. god., sredinom godine (lipanj-kolovoz) nezaposlenost je rasla, nakon čega slijedi blagi pad nezaposlenosti tijekom slijedećih mjeseci (osim listopada) sve do kraja godine.

U razdoblju I.-XII. 2019. godine na državnoj razini prosječno je evidentirano 128.650 nezaposlenih osoba, što je za 16,2% manje nego u istom razdoblju 2018. godine.

G2: Nezaposlene osobe na dan 31.XII.2019. godine prema ispostavama

U Krapinsko-zagorskoj županiji u proteklih dvanaest mjeseci 2019. godine prosječno su evidentirane 2.322 nezaposlene osobe, što je za 16,7% manje nego u razdoblju I.-XII. 2018. godine. U 2019. godini u svim županijama osim u Istarskoj je smanjena prosječna nezaposlenost, a

G1: Nezaposlene osobe u 2018. i 2019. godini po mjesecima

Razina obrazovanja	PU Krapina		RH		Indeks XII.19. PU Krapina / XII.19. RH (%)
	XII. 19.	udio u %	XII. 19.	udio u %	
Bez škole i nezavr. OŠ	116	5,1	7.868	6,0	1,5
Osnovna škola	504	22,4	24.880	18,9	2,0
SŠ za zanim. do 3. g. i škola za KV, VKV radnike	757	33,6	39.961	30,3	1,9
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više g. i gimnazija	577	25,6	38.039	28,9	1,5
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	152	6,7	9.115	6,9	1,7
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	149	6,6	11.890	9,0	1,3
UKUPNO:	2.255	100,0	131.753	100,0	1,7

T1: Razina obrazovanja PU Krapina i RH na dan 31.XII.2019. godine

Krapinsko-zagorska županija je zabilježila 9. najveći pad registrirane nezaposlenosti među županijama u odnosu na 2018. godinu. Prvih 9 županija sa najvećim padom prosječne nezaposlenosti u 2018. godini je iz Kontinentalne Hrvatske.

Promatrano po ispostavama broj nezaposlenih osoba smanjivao se tijekom 2019. godine, a u odnosu na prosinac 2018. godine došlo je do smanjenja u svim ispostavama osim u ispostavi Zlatar (rast za 5,5%), i to najviše u ispostavama Pregrada za 24,7% (46 osoba) i Krapina za 14,4% (79 osoba), a najmanje u ispostavi Donja Stubica za 1,2% (7 osoba).

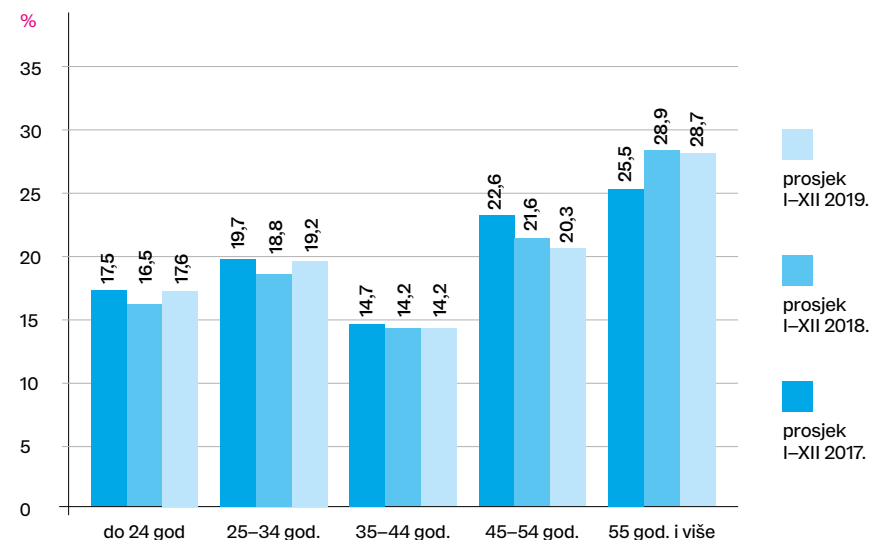
Razina obrazovanja. U evidenciji nezaposlenih osoba na području naše županije 27,5% nezaposlenih nema, ili ima tek osnovnoškolsko obrazovanje, dok je na državnoj razini udio te kategorije niži za 2,6 postotnih bodova; udio nezaposlenih sa srednjoškolskim obrazovanjem od 59,2% jednak je kao i državni prosjek; udio nezaposlenih sa visokoškolskim obrazovanjem (13,3%) niži je

za 2,6 postotnih bodova od državnog prosjeka.

Dobna struktura nezaposlenih krajem prosinca 2019. godine na području Krapinsko-zagorske županije je sljedeća: osobe od 15 do 24 godine čine 18,3% nezaposlenih (413 osoba), od 25 do 34 godine 18,4% (416 osoba), od 35 do 44 godine 14,0% (315 osoba), od 45 do 54 godine 20,3% (457 osoba) te iznad 55 godina 29,0% (najbrojnije su u evidenciji nezaposlenih - 654 osobe).

Na državnoj razini niži su udijeli osoba starijih od 55 godina (za 6,9 postotnih bodova manje), i mladih osoba do 24 g. (za 2,2 p.b. manje), dok su viši udjeli osoba od 35-44 godine (za 5,3 p.b.), osoba od 25-34 godine (za 3,0 p.b.), te osoba od 45-54 godine (za 0,8 p.b.).

Usporedbom prosječne nezaposlenosti u 2019. g. u odnosu na prethodne godine vidljiv je blagi pad udjela kod starijih dobnih skupina (45-54 godine i 55 i više godina), dok istovremeno raste udio mladih osoba (do 24 godine, 25-34 godine).

G3: Prosječan broj nezaposlenih osoba u PU Krapina prema dobi, 2017. – 2019. g.

TRAJANJE NEZAPOSLENOSTI

Krajem 2019. godine u ukupnom broju nezaposlenih osoba u PU Krapina na posao do tri mjeseca čekale su 742 osobe (32,9%), od tri do šest mjeseci 362 osobe (16,1%), od šest do devet mjeseci 151 osoba (6,7%), od devet do dvanaest mjeseci 143 osobe (6,3%), od jedne do tri godine 369 osoba (16,4%), a 488 osoba (21,6%) čekalo je na posao preko tri godine. Ukupno je bilo 857 ili 38,0% dugotrajno nezaposlenih (u evidenciji više od 1 godine) ili za 1,2 postotnih bodova manje nego krajem 2018. godine. Na nacionalnoj razini udio dugotrajno nezaposlenih je nešto niži i iznosi 35,0%.

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o prosječnom trajanju nezaposlenosti u RH prema županijama krajem 2019. godine. Prosječno trajanje nezaposlenosti u RH iznosi 157 dana

što čini 5,2 mjeseci. Prosječno trajanje nezaposlenosti od 186 dana ili 6,2 mjeseci u Krapinsko-zagorskoj županiji, za 1,0 mjesec veće je od državnog prosjeka. Promatrano u odnosu na ostale županije, rangirano od najkraćeg prema najdužem trajanju nezaposlenosti, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 15. mjestu u RH, a krajem 2018. godine sa prosječnim trajanjem nezaposlenosti od 6,1 mjeseci (što je bilo veće od prosjeka RH za 0,3 mjeseca) nalazila se na 13. mjestu.

Na trajanje nezaposlenosti velikim dijelom utječe i fluktuacija - ulaz i izlaz iz evidencije nezaposlenih. Vidljivo je da zbog velikog broja ulazaka u evidenciju nakon sezonskog zapošljavanja, prvenstveno u djelatnosti pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane, priobalne županije imaju najkraće trajanje nezaposlenosti krajem 2019. godine.

Županija	Broj nezaposlenih osoba	trajanje nezaposlenosti – u danima	trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
Dubrovačko-neretvanska	5.510	71	2,4
Istarska	4.823	78	2,6
Zadarska	4.623	82	2,7
Šibensko-kninska	4.424	90	3,0
Koprivničko-križevačka	1.941	105	3,5
Vukovarsko-srijemska	6.592	106	3,5
Splitsko-dalmatinska	23.371	123	4,1
Požeško-slavonska	2.462	124	4,1
Primorsko-goranska	6.945	124	4,1
Međimurska	2.030	144	4,8
Ličko-senjska	1.757	158	5,3
Varaždinska	2.398	160	5,3
Karlovačka	3.212	165	5,5
Bjelovarsko-bilogorska	4.014	169	5,6
Krapinsko-zagorska	2.255	186	6,2
Brodsko-posavska	5.817	197	6,6
Zagrebačka i Grad Zagreb	20.329	203	6,8
Virovitičko-podravska	4.243	239	8,0
Osječko-baranjska	16.274	286	9,5
Sisačko-moslavačka	8.733	362	12,1
Republika Hrvatska	131.753	157	5,2

T2: Prosječno trajanje nezaposlenosti prema županijama krajem 2019. godine

Prema rodovima zanimanja najkraće čekaju na zaposlenje zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice (1,4 mjeseci), radnici uslužnih i trgovačkih zanimanja (2,7 mjeseci), a slijede znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje (2,8 mjeseci), dok najduže čekaju na zaposlenje radnici sa zanimanjima u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (10,4 mjeseci) te radnici

sa jednostavnim zanimanjima (18,4 mjeseci).

Prema rodovima zanimanja izdvojena su zanimanja sa najvećim brojem nezaposlenih osoba te prosječnim trajanjem nezaposlenosti tih zanimanja na području Krapinsko-zagorske županije prema stanju na dan 31.XII.2019. godine (bez rodova 0., 1. i 6. [nema ili je mali broj nezaposlenih] te 9. [jednostavna zanimanja nisu relevantna za ovo izvješće]).

Rod zanimanja	Broj nezaposlenih osoba	trajanje nezaposlenosti – u danima	trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
(0) Vojna zanimanja			
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	3	43	1,4
(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	257	85	2,8
(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/suradnice	254	102	3,4
(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	225	106	3,5
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	211	82	2,7
(6) Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke, ribari/ribarke, lovci/lovkinje	9	126	4,2
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	334	313	10,4
(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	64	135,5	4,5
(9) Jednostavna zanimanja	898	552	18,4
Krapinsko-zagorska županija	2.255	186	6,2

T3: Prosječno trajanje nezaposlenosti prema rodovima zanimanja (NKZ 2010.) u PU Krapina krajem 2019. godine

Sva izdvojena zanimanja u rodu 2. imaju ispodprosječnu dužinu trajanja nezaposlenosti, a naročito zanimanja diplomirani pravnik/diplomirana pravница, psiholog/psihologinja, viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra, radni terapeut/radna terapeutkinja, učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola, odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece sa prosječnom dužinom nezaposlenosti manjom od 2 mjeseca.

U rodu 3. najkraće trajanje nezaposlenosti imaju zanimanja inženjer/inženjerka poljoprivrede (1,3 mjeseci), farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka (2,4 mjeseci) te ekonomist/ekonomistica (2,7 mjeseci).

Prosječno trajanje nezaposlenosti iznad 13 mjeseci imaju nezaposlene osobe sa zanimanjem upravni pravnik/upravna pravница.

U rodu 4. prosječno trajanje nezaposlenosti manje od 3 mjeseca bilježimo

(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	Broj nezaposlenih osoba	Ø trajanje nezaposlenosti – u danima	Ø trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
diplomirani pravnik/diplomirana pravica	7	33	1,1
psiholog/psihologinja	5	36	1,2
viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra	4	41	1,4
radni terapeut/radna terapeutkinja	4	48,5	1,6
učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola	5	50	1,7
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	5	56	1,9
diplomirani socijalni radnik/diplomirana socijalna radnica	4	61	2,0
agronom/agronomka	7	75	2,5
dizajner/dizajnerica tekstila i odjeće	4	76	2,5
diplomirani građevinski inženjer/diplomirana građevinska inženjerka	4	77,5	2,6
viši fizioterapeut/viša fizioterapeutkinja	13	78	2,6
medicinska sestra/medicinski tehničar	6	85,5	2,9
grafički dizajner/grafička dizajnerica	8	86,5	2,9
razredni učitelj/razredna učiteljica	7	90	3,0
fizioterapeut/fizioterapeutkinja	42	92,5	3,1
profesor/profesorica likovnih predmeta, srednja škola	5	105	3,5
diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	39	155	5,2

T4: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 2.

kod zanimanja recepcionar/recepcionarka, hotelijersko-turistički službenik/hotelijersko-turistička službenica i PT-šalterski službenik/PT-šalterska službenica, dok su zanimanja s najvećim prosječnim trajanjem nezaposlenosti uredski namještenik/uredska namještenica (92,9 mjeseci) i knjigovođa/knjigovotkinja (8,2 mjeseci)

Kod roda 5., u zanimanja sa najkraćim trajanjem nezaposlenosti

svrstavamo zanimanja konobar/konobarica, kuhar/kuharica, frizer/frizerka, njegovatelj/negovateljica starijih i nemoćnih osoba i prodavač/prodavačica.

Zanimanja vratar/vratarica i blagajnik/blagajnica u prodavaonici sa prosječnim trajanjem nezaposlenosti preko 18 mjeseci zanimanja su sa najdužim čekanjem na zaposlenje.

(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	Broj nezaposlenih osoba	Ø trajanje nezaposlenosti – u danima	Ø trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
inženjer/inženjerka poljoprivrede	4	39	1,3
farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka	8	72,5	2,4
ekonomist/ekonomistica	37	82	2,7
građevinski tehničar/građevinska tehničarka	8	90,5	3,0
komercijalist/komercijalistica	17	102	3,4
komercijalni službenik/komercijalna službenica	27	103	3,4
računalni tehničar/računalna tehničarka	15	103	3,4
dizajner/dizajnerica	7	104	3,5
zubotehničar/zubotehničarka	4	105	3,5
inženjer/inženjerka za telekomunikacije	4	106,5	3,6
strojarski tehničar/strojarska tehničarka	7	111	3,7
strojarski inženjer/strojarska inženjerka	4	114	3,8
grafički tehničar/grafička tehničarka	5	139	4,6
kemijski tehničar/kemijska tehničarka	5	197	6,6
upravni pravnik/upravna pravica	5	392	13,1

T5: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 3.

(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	Broj nezaposlenih osoba	Ø trajanje nezaposlenosti – u danima	Ø trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
recepcionar/recepcionarka	5	20	0,7
hotelijersko-turistički službenik/hotelijersko-turistička službenica	13	70	2,3
PT-šalterski službenik/PT-šalterska službenica	7	78	2,6
telefonist/telefonistica	5	90	3,0
upravni službenik/upravna službenica	29	91	3,0
ekonomski službenik/ekonomska službenica	43	106	3,5
špediterskoagencijski službenik/špediterskoagencijska službenica	5	124	4,1
administrativni službenik/administrativna službenica	72	129,5	4,3
skladištar/skladištarka	14	141	4,7
knjigovođa/knjigovotkinja	7	245	8,2
uredski namještenik/uredska namještenica	5	2787	92,9

T6: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 4.

(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	Broj nezaposlenih osoba	trajanje nezaposlenosti – u danima	trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
konobar/konobarica	14	58,5	2,0
kuhar/kuharica	18	66	2,2
frizer/frizerka	19	74	2,5
njevodatelj/njevodateljica starijih i nemoćnih osoba	5	78	2,6
prodavač/prodavačica	89	82	2,7
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	15	130	4,3
kozmetičar/kozmetičarka	9	175	5,8
vratar/vratarica	8	555,5	18,5
blagajnik/blagajnica u prodavaonici	4	562,5	18,8

T7: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 5.

Promatrajući prosječno trajanje nezaposlenosti zanimanja roda 7. 2 mjeseca ili kraće na zaposlenje čekaju zanimanja stolar/stolarica, elektroinstalater/elektroinstalaterka, strojobravar/strojobravarica, te cvječar/cvječarica, dok od 2 do 3 mjeseca na zaposlenje čekaju zanimanja automehaničar/automehaničarka, šivač/šivačica, te rukovatelj/rukovateljica brojčano upravljanim strojem za obradu kovina.

Zanimanje sa najdužim prosječnim trajanjem nezaposlenosti u ovom rodu zanimanja je čuvar ophodar/čuvarica ophodarica (preko 42 mjeseca), dok preko 35 mjeseci na zaposlenje čekaju radnici sa zanimanjima ručni izrađivač/ručna izrađivačica proizvoda od papira, te ručni slagar/ručna slagarica.

Analizom prosječnog trajanja nezaposlenosti zanimanja kod roda 8. vidljivo je da najkraće (0,5 mjeseci) na zaposlenje čekaju osobe sa zanimanjem vozač/vozačica viličara, a slijedi zanimanje vozač/vozačica teretnog vozila (1,9 mjeseci).

Vozači/vozačice lakog dostavnog vozila na zaposlenje čekaju 5,6

mjeseci, dok je zanimanje sa najvećim prosječnim trajanjem nezaposlenosti sastavljač/sastavljačica elektromotora (14,0 mjeseci).

POTRAŽNJA NA TRŽIŠTU RADA

U razdoblju I. - XII. 2019. godine poslodavci su Područnom uredu Krapina prijavili ukupno 5.286 potreba za radnicima što je za 18,7% ili 1.212 manje u odnosu na isto razdoblje 2018. godine. Istodobno, broj prijavljenih potreba na neodređeno vrijeme raste kroz godine, a njihov udio iznosi 43,8% (na razini RH 32,3%), dok je u istom razdoblju u 2018. godini iznosio 36,2% (RH 26,9%).

U Krapinsko-zagorskoj županiji najveći udio od 25,1% u ukupno prijavljenim potrebama odnosi se na rod 2.: Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje. Sa nešto manjim udjelom od 22,5% u ukupnim potrebama sudjeluju Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji.

(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	Broj nezaposlenih osoba	Ø trajanje nezaposlenosti – u danima	Ø trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
stolar/stolarica	5	27	0,9
elektroinstalater/elektroinstalaterka	4	38	1,3
strojobravar/strojobravarica	4	58,5	2,0
cvječar/cvječarica	6	60	2,0
automehaničar/automehaničarka	12	67,5	2,3
šivač/šivačica	5	71	2,4
rukovatelj/ica brojčano upravljanim strojem za obradu kovina	7	83	2,8
soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica	11	102	3,4
bravar/bravarica	12	103	3,4
monter/monterka građevinskih elemenata	5	118	3,9
zavarivač/zavarivačica	5	144	4,8
kovinotokar/kovinotokarica	6	150	5,0
pomoćni bravar/pomoćna bravarica	4	194,5	6,5
grafičar/grafičarka za doradu	6	203,5	6,8
polagač/polagačica keramičkih pločica	6	248	8,3
električar/električarka održavanja	4	311,5	10,4
pomoćni stolar/pomoćna stolarica	4	313	10,4
ručni slagar/ručna slagarica	124	1049	35,0
ručni izrađivač/ručna izrađivačica proizvoda od papira	33	1085	36,2
čuvar ophodar/čuvarica ophodarica	5	1268	42,3

T8: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 7.

(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	Broj nezaposlenih osoba	Ø trajanje nezaposlenosti – u danima	Ø trajanje nezaposlenosti – u mjesecima
vozač/vozačica viličara	2	13,5	0,5
vozač/vozačica teretnog vozila	13	56	1,9
rukovatelj/rukovateljica građevinskim strojevima	7	96	3,2
vozač/vozačica lakog dostavnog vozila	20	167	5,6
sastavljač/sastavljačica elektromotora	2	421	14,0

T9: Prosječno trajanje nezaposlenosti po zanimanjima – rod 8.

Rod zanimanja	KZŽ	Udio (%)	RH	Udio (%)	Udio KZŽ/RH (%)
(0) Vojna zanimanja	0	0,0	0	0,0	-
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	5	0,1	152	0,1	3,3
(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	1.325	25,1	48.555	21,7	2,7
(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	407	7,7	15.837	7,0	2,6
(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	293	5,5	17.065	7,6	1,7
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	1.057	20,0	51.463	22,9	2,1
(6) Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke, ribari/ribarke, lovci/lovkinje	4	0,1	678	0,3	0,6
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	1.189	22,5	32.444	14,5	3,7
(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	295	5,6	14.078	6,3	2,1
(9) Jednostavna zanimanja	711	13,4	43.915	19,6	1,6
Ukupno	5.286	100,0	224.187	100,0	2,4

T10: Traženi radnici u Krapinsko-zagorskoj županiji i RH prema rodovima zanimanja u 2019. g.

Značajan udio od 20,0% u ukupnim potrebama čine Uslužna i trgovačka zanimanja, a sa udjelom od 13,4% slijede Jednostavna zanimanja. Na nacionalnoj razini značajno je niži (za 8 postotnih bodova) udio prijavljenih potreba za radnicima u rodu 7.: Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji koji iznosi 14,5%, te kod roda 2.: Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje (21,7% ili za 3,4 p.b. manje), a viši su udjeli potreba kod Jednostavnih zanimanja (19,6% ili za 6,2 p.b. više) te

kod Uslužnih i trgovačkih zanimanja (22,9% ili za 2,9 p.b. više). Ako promatramo odnos prijavljenih potreba za radnicima u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na RH prema rodovima zanimanja zaključujemo kako su iznadprosječni udjeli (udio svih rodova je 2,4%) kod rodova Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (3,7% svih prijavljenih potreba u RH), Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje (2,7%), te Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne

suradnice (2,6%). S druge strane kod rodova Jednostavna zanimanja, te Administrativni službenici/administrativne službenice, navedeni udjeli su manji od prosjeka i iznose 1,6% odnosno 1,7%.

Prema prijavljenim potrebama za radnicima u 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije **najtraženija zanimanja** bila su:

prodavač/prodavačica (393), konobar/konobarica (257), radnik/radnica na proizvodnoj liniji (226), čistač/čistačica (159), medicinska sestra/medicinski tehničar (147), bravar/bravarica (139), kuhar/kuharica (123), odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece (117), suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi (106), vozač/vozačica teretnog vozila (104), šivač/šivačica (95), zidar/zidarka (83), diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica (68), ekonomski službenik/ekonomska službenica (64), njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba (57), skladištar/skladištarka (56), viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra (53), doktor/doktorica medicine (52), fizioterapeut/fizioterapeutkinja (50), tesar/tesarica (49).

Najtraženija zanimanja na razini Republike Hrvatske u 2019. godini bila su slijedeća:

prodavač/prodavačica (15.907), čistač/čistačica (11.311), konobar/konobarica (10.760), medicinska sestra/medicinski tehničar (6.503), kuhar/kuharica (5.252), radnik/radnica na proizvodnoj liniji (5.067), odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece (4.527), administrativni službenik/administrativna službenica (3.730), diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica (3.577), sobar/sobarica (3.271), pomoćni kuhar/pomoćna

kuharica (3.202), doktor/doktorica medicine (3.165), čuvar (2.847), radnik/radnica u održavanju (2.828), skladištar/skladištarka (2.799), vozač/vozačica teretnog vozila (2.755), kuhinjski radnik/kuhinjska radnica (2.623), ekonomski službenik/ekonomska službenica (2.586), bravar/bravarica (2.577), njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba (2.251).

Usporedbom podataka vidimo da je obim potražnje za zanimanjima poput primjerice prodavač/prodavačica, konobar/konobarica, radnik/radnica na proizvodnoj liniji, čistač/čistačica, medicinska sestra/medicinski tehničar, bravar/bravarica, kuhar/kuharica, vozač/vozačica teretnih vozila, ali i visokoškolskih zanimanja odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece, doktor/doktorica medicine i diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica i u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom podjednak potražnji za navedenim zanimanjima na teritoriju čitave RH.

Istovremeno je **izrazita potražnja** za tekstilnim zanimanjem šivač/šivačica, potražnja za zanimanjima u građevinarstvu (zidar/zidarka, tesar/tesarica), kao i zanimanjima vezanim za medicinu (viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra, fizioterapeut/fizioterapeutkinja), **karakteristična za gospodarstvo Krapinsko-zagorske županije**.

U slijedećim tablicama donosimo prikaz najtraženijih zanimanja unutar pojedinog roda zanimanja prema prijavljenim potrebama za radnicima Hrvatskom zavodu za zapošljavanje u 2019. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji i na državnoj razini.

T11: Najtraženija zanimanja u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini

Rod i zanimanje	Ukupno
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	5
ravnatelj/ravnateljica u području predškolskog odgoja	5
(2) Znanstvenici/ice, inženjeri/ke i stručnjaci/kinje	1.325
medicinska sestra/medicinski tehničar	147
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	117
suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	106
diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	68
viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra	53
doktor/doktorica medicine	52
fizioterapeut/fizioterapeutkinja	50
viši fizioterapeut/viša fizioterapeutkinja	37
doktor/doktorica opće medicine	35
diplomirani strojarski inženjer/inženjerka	28
učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola	24
diplomirani pravnik/diplomirana pravica	24
psiholog/psihologinja	23
učitelj/učiteljica fizike, osnovna škola	20
učitelj/učiteljica engleskog jezika, osnovna škola	19
učitelj/učiteljica njemačkog jezika, osnovna škola	19
učitelj/učiteljica osoba s oštećenjem sluha	19
školski pedagog/školska pedagoginja	18
(3) Tehničari/tehničarke i str. suradnici/suradnice	407
ekonomist/ekonomistica	36
komercijalni službenik/komercijalna službenica	35
farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka	34
poljoprivredni tehničar/poljoprivredna tehničarka	29
građevinski inženjer/građevinska inženjerka	15
operator/operatorica na opremi medicinske radiologije	14
strojarski tehničar/strojarska tehničarka	12
tekstilni tehničar/tekstilna tehničarka	12
grafički tehničar/grafička tehničarka	12
građevinski tehničar/građevinska tehničarka	11
(4) Administrativni službenici/admin. službenice	293
ekonomski službenik/ekonomska službenica	64
skladištar/skladištarka	56
administrativni službenik/administrativna službenica	45
upravni službenik/upravna službenica	25
knjigovođa/knjigovotkinja	22
poštar/poštarka	15
maturant/maturantica gimnazije	11
hotelijersko-turistički službenik/službenica	10
turistički animator/turistička animatorica	9
repcionar/repcionarka	9
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	1.057
prodavač/prodavačica	393
konobar/konobarica	257
kuhar/kuharica	123
njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	57
frizer/frizerka	45
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	37

Rod i zanimanje	Ukupno
čuvar	24
njegovatelj/njegovateljica bolesnika u kući	21
kozmetičar/kozmetičarka	20
njegovatelj/ica osoba s teškoćama u razvoju	18
(6) Poljoprivrednici/ice, šumari/ke, ribari/ke, lovci/nje	4
vrtlar/vrtlarka	4
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	1.189
bravar/bravarica	139
šivač/šivačica	95
zidar/zidarka	83
tesar/tesarica	49
automehaničar/automehaničarka	49
monter/monterka građevinskih elemenata	48
soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica	46
rukovatelj/ica brojčano upra. strojem za obradu kovina	46
vodoinstalater/vodoinstalaterka	42
elektroinstalater/elektroinstalaterka	39
strojbravar/strojbravarica	36
stolar/stolarica	34
zavarivač/zavarivačica	32
autolakirer/autolakirerica	30
monter/monterka metalnih konstrukcija	20
pomoćni bravar/pomoćna bravarica	20
armirač/armiračica	18
polagač/polagačica keramičkih pločica	18
instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije	17
limar/limarica	16
(8) Rukovatelji/ice postrojenjima i strojevima, ind. proizvođači/ice i sastavljači/ice proizvoda	295
vozač/vozačica teretnog vozila	104
rukovatelj/rukovateljica građevinskim strojevima	35
vozač/vozačica lakog dostavnog vozila	31
vozač/vozačica teretnog vozila s prikolicom	22
vozač/vozačica viličara	18
pom. rukovatelj/ica uređ. za preradu gumenih proizvo.	10
poslužitelj/ica strojeva za pekarske proizvode i slatkiše	8
vozač/vozačica osobnog automobila	7
rukovatelj/rukovateljica strojem za pređenje	6
ložač/ložačica centralnoga grijanja	6
(9) Jednostavna zanimanja	711
radnik/radnica na proizvodnoj liniji	226
čistač/čistačica	159
radnik/radnica u visokogradnji	41
radnik/radnica u održavanju	35
sobar/sobarica	26
kuhinjski radnik/kuhinjska radnica	25
radnik/radnica u niskogradnji	23
vrtlarski radnik/ica za jedno. vrtlarske i horti. radove	21
radnik/radnica za pomoć u kući	20
pralja (tradicionalna)	18
UKUPNO	5.286

T12: Najtraženija zanimanja u RH u 2019. godini

Rod i zanimanje	Ukupno
(1) Zakonodavci/ke, dužnosnici/ce i direktori/ce	152
ravnatelj/ravnateljica u području predškolskog odgoja	72
ravnatelj/ica poslovanja zdravstvene ustanove	18
ravnatelj/ravnateljica ustanove socijalnog rada	14
ravnatelj/ravnateljica poslovanja ustanove za kulturu	12
ravnatelj/ravnateljica škole	7
direktor/ica poslovanja društva komunalne čistoće	4
član/članica uprave trgovačkog društva	3
ravnatelj/ravnateljica upravne organizacije	2
(2) Znanstvenici/ice, inženjeri/ke i stručnjaci/kinje	49.391
medicinska sestra/medicinski tehničar	6.503
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	4.527
diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	3.577
doktor/doktorica medicine	3.165
diplomirani pravnik/diplomirana pravica	2.023
suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	1.717
viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra	1.625
učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola	1.223
učitelj/učiteljica djece s teškoćama u razvoju	945
diplomirani građevinski inženjer/inženjerka	777
fizioterapeut/fizioterapeutkinja	605
školski defektolog/školska defektologinja	578
učitelj/učiteljica matematike, osnovna škola	560
razredni učitelj/razredna učiteljica	542
diplomirani strojarSKI inženjer/inženjerka	529
(3) Tehničari/tehničarke i str. suradnici/suradnice	15.837
ekonomist/ekonomistica	1.928
strojarSKI tehničar/strojarSKA tehničarka	1.015
komercijalni službenik/komercijalna službenica	961
elektrotehničar/elektrotehničarka	911
komercijalist/komercijalistica	752
farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka	549
građevinski tehničar/građevinska tehničarka	516
informatičar/informatičarka	434
građevinski inženjer/građevinska inženjerka	415
upravni pravnik/upravna pravica	399
(4) Administrativni službenici/admin. službenice	17.065
administrativni službenik/administrativna službenica	3.730
skladištar/skladištarka	2.799
ekonomski službenik/ekonomska službenica	2.586
repcionar/repcionarka	1.442
upravni službenik/upravna službenica	1.052
knjigovođa/knjigovotkinja	951
turistički animator/turistička animatorica	670
telefonist/telefonistica	602
službenik/službenica za informacije	587
hotelijersko-turistički službenik/službenica	483
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	51.463
prodavač/prodavačica	15.907
konobar/konobarica	10.760
kuhar/kuharica	5.252
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	3.202

Rod i zanimanje	Ukupno
njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	2.251
pomoćni konobar/pomoćna konobarica	1.759
frizer/frizerka	1.478
kozmetičar/kozmetičarka	875
blagajnik/blagajnica	817
(6) Poljoprivrednici/ice, šumari/ke, ribari/ke, lovci/nje	678
vrtlar/vrtlarka	293
šumarski sjekač/šumarska sjekačica	83
ribar/ribarka na moru	46
pilar/pilarica drva za ogrjev	31
pomoćni vrtlar/pomoćna vrtlarka	26
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	32.444
bravar/bravarica	2.577
zidar/zidarka	2.023
zavarivač/zavarivačica	2.011
elektroinstalater/elektroinstalaterka	1.431
tesar/tesarica	1.429
stolar/stolarica	1.315
automehaničar/automehaničarka	1.246
električar/električarka održavanja	1.094
instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije	1.040
vodoinstalater/vodoinstalaterka	940
šivač/šivačica	881
soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica	874
monter/monterka građevinskih elemenata	861
fasader/fasaderka	780
pekar/pekarica	730
(8) Rukovatelji/ice postrojenjima i strojevima, ind. proizvođači/ice i sastavljači/ice proizvoda	14.078
vozač/vozačica teretnog vozila	2.755
vozač/vozačica taksija	2.183
vozač/vozačica lakog dostavnog vozila	1.526
mornar/mornarka marine	1.070
vozač/vozačica teretnog vozila s prikolicom	822
vozač/vozačica autobusa	781
rukovatelj/rukovateljica građevinskim strojevima	767
vozač/vozačica viličara	626
vozač/vozačica osobnog automobila	390
pomoćni radnik/radnica primarne prerade drva	245
(9) Jednostavna zanimanja	43.915
čistač/čistačica	11.311
radnik/radnica na proizvodnoj liniji	5.067
sobar/sobarica	3.271
radnik/radnica u održavanju	2.828
kuhinjski radnik/kuhinjska radnica	2.623
skladišni radnik/skladišna radnica	1.799
radnik/radnica u niskogradnji	1.511
radnik/radnica u visokogradnji	1.343
vrtlarski radnik/ica za jedno. vrtlarske i horti. radove	1.273
radnik/radnica za pomoć u kući	1.268
vrtlarski radnik/ca za jednosta. vrtlar. i hortikul. radove	1.514
UKUPNO	224.187

T13: Najtraženija zanimanja u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini, usporedba sa 2018. godinom

Naziv zanimanja	Traženi radnici 2018.		Traženi radnici 2019.		Razlika broja TR 2019.-2018.	Udio Neodređeno u ukupno TR 2018.	Udio Neodređeno u ukupno TR 2019.
	Ukupno	Neodređeno	Ukupno	Neodređeno			
	prodavač/prodavačica	309	73	393			
konobar/konobarica	350	172	257	165	-93	49,1	64,2
radnik/radnica na proizvodnoj liniji	188	59	226	61	38	31,4	27,0
čistač/čistačica	181	64	159	48	-22	35,4	30,2
medicinska sestra/medicinski tehničar	152	38	147	51	-5	25,0	34,7
bravar/bravarica	150	69	139	78	-11	46,0	56,1
kuhar/kuharica	171	78	123	73	-48	45,6	59,3
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	120	18	117	33	-3	15,0	28,2
suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	68		106	1	38	0,0	0,9
vozač/vozačica teretnog vozila	140	88	104	83	-36	62,9	79,8
šivač/šivačica	199	62	95	41	-104	31,2	43,2
zidar/zidarka	111	46	83	57	-28	41,4	68,7
diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	79	20	68	30	-11	25,3	44,1
ekonomski službenik/ekonomska službenica	56	13	64	22	8	23,2	34,4
njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	70	24	57	23	-13	34,3	40,4
skladištar/skladištarica	73	21	56	28	-17	28,8	50,0
viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra	68	15	53	22	-15	22,1	41,5
doktor/doktorica medicine	112	45	52	17	-60	40,2	32,7
fizioterapeut/fizioterapeutkinja	96	15	50	20	-46	15,6	40,0
tesar/tesarica	48	40	49	31	1	83,3	63,3
automehaničar/automehaničarka	58	24	49	24	-9	41,4	49,0
monter/monterka građevinskih elemenata	44	37	48	34	4	84,1	70,8
soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica	38	17	46	26	8	44,7	56,5
rukovatelj/ica brojčano upra. strojem za obradu kovina	39	10	46	23	7	25,6	50,0
administrativni službenik/administrativna službenica	36	9	45	14	9	25,0	31,1
frizer/frizerka	48	12	45	12	-3	25,0	26,7
vodoinstalater/vodoinstalaterka	52	42	42	37	-10	80,8	88,1
radnik/radnica u visokogradnji	78	27	41	21	-37	34,6	51,2
elektroinstalater/elektroinstalaterka	76	31	39	11	-37	40,8	28,2
viši fizioterapeut/viša fizioterapeutkinja	46	3	37	10	-9	6,5	27,0
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	25	12	37	14	12	48,0	37,8
ekonomist/ekonomistica	56	5	36	13	-20	8,9	36,1
strojbravar/strojbravarica	24	7	36	18	12	29,2	50,0
doktor/doktorica opće medicine	26	25	35	28	9	96,2	80,0
komercijalni službenik/komercijalna službenica	23	7	35	14	12	30,4	40,0
rukovatelj/rukovateljica građevinskim strojevima	38	16	35	19	-3	42,1	54,3
radnik/radnica u održavanju	72	3	35	5	-37	4,2	14,3
farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka	15	2	34	2	19	13,3	5,9
stolar/stolarica	26	11	34	19	8	42,3	55,9
Ukupno	6.498	2.355	5.286	2.315	-1.212	36,2	43,8

Među traženijim zanimanjima u 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije javljaju se zanimanja koja su među najtraženijim zanimanjima posljednjih nekoliko godina. Primjerice zanimanja kao što su prodavač/prodavačica, konobar/konobarica, medicinska sestra/medicinski tehničar, bravar/bravarica, kuhar/kuharica, odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece, vozač/vozačica teretnog vozila, šivač/šivačica i zidar/zidarka, visoko su tražena posljednjih nekoliko godina što ukazuje na stabilnu potražnju za tim zanimanjima.

Iako je 2019. godine smanjen broj traženih radnika u odnosu na 2018. godinu (za 18,7% ili 1.212 radnika), povećana je potražnja kod gotovo polovice najtraženijih zanimanja u 2019. godini (15 od 39), a najviše kod zanimanja: prodavač/prodavačica (rast za 84 tražena radnika), radnik/radnica na proizvodnoj liniji (38), suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi (38) i farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka (rast za 19 traženih radnika). Istodobno, najveći pad potražnje prisutan je kod zanimanja šivač/šivačica (104 radnika manje traženo u odnosu na 2018. godinu), konobar/konobarica (smanjenje za 93 radnika), doktor/doktorica medicine (smanjenje za 60 radnika), kuhar/kuharica (smanjenje za 48 radnika), te fizioterapeut/fizioterapeutkinja (smanjenje za 46 radnika).

Visoka potražnja za zanimanjem suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi vezana je za provođenje projekta „Baltazar“ čime se osiguravaju pomoćnici u nastavi učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama na području Krapinsko-zagorske županije.

Potrebno je također napomenuti da se nastavlja pad broja prijavljenih potreba za radnicima vezano za korištenje mjere aktivne politike zapošljavanja „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa“ (SOR). Tako je udio SOR-a u 2017. godini iznosio 11,0%, u 2018. godini 7,8%, a u 2019. godini svega 3,6% u odnosu na sve prijavljene potrebe za radnicima. Konačno, Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2020. godini više ne provodi mjeru Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, a za mlade nezaposlene osobe dostupna je mjera Potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva / pripravništvo (u realnom ili javnom sektoru).

Također, interesantno je promatrati za koja zanimanja su poslodavci prilikom zapošljavanja spremni radnicima ponuditi ugovore na neodređeno vrijeme (prosjeak u 2018. godini iznosio je 36,2%, a u 2019. godini 43,8%). Najveći udio prijavljenih potreba za radnicima na neodređeno vrijeme u 2019. godini bio je kod sljedećih zanimanja: vodoinstalater/vodoinstalaterka (88,1%), doktor/doktorica opće medicine (80,0%), vozač/vozačica teretnog vozila (79,8%), monter/monterka građevinskih elemenata (70,8%), zidar/zidarka (68,7%), konobar/konobarica (64,2%), te tesar/tesarica (63,3%).

S druge strane sva zanimanja vezana za neku od mjera aktivne politike zapošljavanja ili projekt s ograničenim trajanjem nemaju uopće ili imaju vrlo mali udio planiranog zapošljavanja na neodređeno vrijeme – npr. suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi (0,9%).

Neka od ostalih zanimanja sa malim udjelom zapošljavanja na neodređeno

vrijeme su farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka (5,9%) i radnik/radnica u održavanju (14,3%).

ZAPOŠLJAVANJA U 2019. GODINI

U razdoblju I.-XII. 2019. godine na razini REPUBLIKE HRVATSKE ukupno su zaposlene 154.832 osobe što je za 11,2% manje nego u istom periodu 2018. godine. Od ukupnog broja zaposlenih 90,1% odnosi se na zaposlene prema ugovoru o radu, a 9,9% na zaposlene temeljem drugih poslovnih aktivnosti.

Iz evidencije nezaposlenih Područnog ureda Krapina u razdoblju siječanj – prosinac 2019. godine ukupno je zaposleno 3.195 osoba što je za 16,0% ili 608 osoba manje nego u istom periodu 2018. godine. Od ukupnog broja zaposlenih 85,3% odnosi se na zaposlene prema ugovoru o radu, a 14,7% na zaposlene temeljem drugih poslovnih aktivnosti.

U ukupnom broju zaposlenih, udio zaposlenih žena iznosi 57,0% (u RH 56,9%).

U strukturi zaposlenih vidljivo je da je 679 osoba (21,3% svih zaposlenih) zaposleno prvi puta, odnosno, u većini slučajeva zapošljavane su osobe sa prethodnim radnim iskustvom (na razini RH udio zaposlenih bez radnog iskustva je niži i iznosi 14,3%).

Promatrajući zaposlene osobe prema ugovoru o radu, najveći broj osoba, njih 2.185 ili oko 80% zaposleno je na određeno vrijeme (na razini RH 88%).

Jedan od važnijih pokazatelja zapošljavanja, svakako je i **stopa zapošljavanja** nezaposlenih osoba koja pokazuje koliko se osoba zaposlilo na temelju stupanja u radni odnos

od ukupnog broja nezaposlenih koji su tijekom godine tražili zaposlenje. Ukupan broj osoba koje su tražile zaposlenje čine nezaposlene osobe na početku godine, te osobe koje su postale nezaposlene tijekom godine. U 2019. godini stopa zapošljavanja u Krapinsko-zagorskoj bila je jednaka u odnosu na 2018. godinu i iznosila je 41,2%, što znači da se zaposlilo više od dvije petine nezaposlenih osoba koje su tražile zaposlenje.

Prikazom stopa zapošljavanja prema rodovima zanimanja vidimo da su iste u Krapinsko-zagorskoj županiji više u većini rodova zanimanja u odnosu na RH. Promatrajući rodove sa većim brojem nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji, najveće stope zapošljavanja u 2019. godini bile su u rodovima zanimanja: Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje (56,9%), Uslužna i trgovačka zanimanja (46,6%), Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/suradnice (46,5%), te Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda (44,5%).

S druge strane, najmanje stope zapošljavanja u 2019. godini bile su kod roda Jednostavna zanimanja (27,7%) koji obuhvaća zanimanja nižih razina obrazovanja – bez osnovne škole, nezavršena ili završena osnovna škola.

Radi lakše analize izdvojene su i prikazane stope zapošljavanja prema zanimanjima u pojedinim rodovima zanimanja. Pri tome je naglasak stavljen prvenstveno na zanimanja sa najvećim frekvencijama pojavljivanja, odnosno najvećim brojem novoprijavljenih i zaposlenih osoba u 2019.

Rod zanimanja	KZŽ (%)	RH (%)
(0) Vojna zanimanja	-	41,7
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	28,6	7,6
(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	56,9	50,1
(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	46,5	40,1
(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	40,3	37,5
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	46,6	43,7
(6) Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke, ribari/ribarke, lovci/lovkinje	23,5	32,5
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	38,1	37,9
(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	44,5	40,5
(9) Jednostavna zanimanja	27,7	29,7
Ukupno	41,2	39,2

T14: Stope zapošljavanja u Krapinsko-zagorskoj županiji i RH prema rodovima zanimanja u 2019. g.

godini kao i ukupnim brojem evidentiranih nezaposlenih osoba krajem 2018. godine. Unutar rodova zanimanja postoje razmjerno velike razlike u stopi zapošljavanja između osoba različitih zanimanja.

Iz tablice 15 vidljivo je da su izrazito visoke stope zapošljavanja (80 % i više) u 2019. godini imala zanimanja: suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi, razredni učitelj/razredna učiteljica, učitelj/učiteljica djece s teškoćama u razvoju, profesor/profesorica povijesti, srednja škola i diplomirani strojarski inženjer/diplomirana strojarska inženjerka.

S druge strane, niže stope zapošljavanja (ispod 40%) imala su zanimanja grafički dizajner/grafička dizajnerica, profesor/profesorica likovnih predmeta, srednja škola, diplomirani

informatičar/diplomirana informatičarka, te dizajner/dizajnerica tekstila i odjeće.

U rodu zanimanja Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice najveće stope zapošljavanja (iznad 60%) su kod zanimanja logističar/logističarka, tehničar/tehničarka za mehatroniku i informatičar/informatičarka, dok su najmanje stope zapošljavanja (ispod 40%) kod zanimanja strojarski tehničar/strojarska tehničarka, grafički tehničar/grafička tehničarka, te komercijalist/komercijalistica.

Vidljivo je da zanimanja knjigovođa/knjigovotkinja, špediterskoagencijski službenik/ službenica i skladištar/skladištarka imaju iznadprosječnu stopu zapošljavanja (50% i više), dok zanimanja ekonomski službenik/

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
diplomirani strojarski inženjer/inženjerka	100,0	agronom/agronomka	62,5
profesor/profesorica povijesti, srednja škola	100,0	profesor/ica tjelesne i zdravstvene kulture, srednja škola	62,5
učitelj/učiteljica djece s teškoćama u razvoju	91,7	diplomirani socijalni radnik/diplomirana socijalna radnica	61,5
razredni učitelj/razredna učiteljica	88,5	viši medicinski tehničar/viša medicinska sestra	55,6
suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	83,8	radni terapeut/radna terapeutkinja	54,5
profesor/profesorica hrvatskog jezika, srednja škola	78,6	diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	51,9
diplomirani inženjer/inženjerka cestovnog prometa	75,0	fizioterapeut/fizioterapeutkinja	49,3
diplomirani ekonomist/ekonomistica za marketing	71,4	psiholog/psihologinja	44,4
medicinska sestra/medicinski tehničar	70,9	diplomirani pravnik/diplomirana pravica	42,9
viši fizioterapeut/viša fizioterapeutkinja	70,0	grafički dizajner/grafička dizajnerica	39,5
diplomirani građevinski inženjer/inženjerka	70,0	profesor/profesorica likovnih predmeta, srednja škola	35,7
učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola	68,6	diplomirani informatičar/diplomirana informatičarka	33,3
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	63,2	dizajner/dizajnerica tekstila i odjeće	27,3

T15: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 12.

ekonomska službenica, maturant/maturantica gimnazije te PT-šalterski službenik/PT-šalterska službenica imaju nisku stopu zapošljavanja (manje od 35%).

Visoke stope zapošljavanja (više od 55%) u rodu Uslužna i trgovačka zanimanja imala su zanimanja pomoćni konobar/pomoćna konobarica,

njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba, pomoćni kuhar/pomoćna kuharica i kuhar/kuharica, dok je stopa zapošljavanja od 31,3% zabilježena kod zanimanja kozmetičar/kozmetičarka.

U rodu zanimanja Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji najveća stopa zapošljavanja zabilježena

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
informatičar/informatičarka	80,0	građevinski tehničar/građevinska tehničarka	48,3
tehničar/tehničarka za mehatroniku	72,7	ekonomist/ekonomistica	47,5
logističar/logističarka	63,6	farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka	46,8
zubotehničar/zubotehničarka	59,4	dizajner/dizajnerica	44,8
računalni tehničar/računalna tehničarka	57,8	upravni pravnik/upravna pravnica	44,4
poljoprivredni tehničar/poljoprivredna tehničarka	56,0	inženjer/inženjerka cestovnog prometa	41,7
medicinski laboratorijski inženjer/inženjerka	54,5	strojarski tehničar/strojarska tehničarka	36,8
komercijalni službenik/komercijalna službenica	53,3	grafički tehničar/grafička tehničarka	31,3
građevinski inženjer/građevinska inženjerka	50,0	komercijalist/komercijalistica	23,8

T16: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (3)

Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 15.

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
knjigovođa/knjigovotkinja	73,7	upravni službenik/upravna službenica	39,1
špediterskoagencijski službenik/službenica	56,3	administrativni službenik/administrativna službenica	38,3
skladištar/skladištarka	53,8	ekonomski službenik/ekonomska službenica	34,8
hotelijersko-turistički službenik/službenica	46,6	maturant/maturantica gimnazije	33,3
recepcionar/recepconarka	42,1	PT-šalterski službenik/PT-šalterska službenica	16,7

T17: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (4)

Administrativni službenici/administrativne službenice

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 15.

je kod zanimanja rukovatelj/rukovateljica brojčano upravljanim strojem za obradu kovina (85,7%), a slijede sa stopom zapošljavanja od 60-70% zanimanja kovinotokar/kovinotokarica, pomoćni bravar/pomoćna bravarica, strojobravar/strojobravarica i plinoinstalater/plinoinstalaterka. Najmanje stope zapošljavanja zabilježene su kod zanimanja ručni izrađivač/ručna izrađivačica proizvoda od papira (10,0%), te soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica, ručni slagar/ručna slagarica i stolar/stolarica (svi po 19,4%).

Vozači/vozačice autobusa i poslužitelji/poslužiteljice strojeva za pekarske proizvode i slatkiše imaju maksimalno moguću stopu zapošljavanja (100%), a visoku stopu zapošljavanja ima i zanimanje vozač/vozačica lakog dostavnog vozila (56,4%).

Istovremeno vozači/vozačice osobnog automobila imaju nisku stopu zapošljavanja od 14,3%, dok rukovatelji/rukovateljice građevinskim strojevima sa stopom zapošljavanja od 36,1% imaju nešto nižu stopu zapošljavanja u odnosu na prosjek svih zanimanja u KZZ.

Razlika potražnje za radnicima i zapošljavanja iz evidencije nezaposlenih osoba

Prema evidentiranoj potražnji za radnicima i zapošljavanju iz evidencije nezaposlenih osoba na temelju zasnivanja radnog odnosa mogu se izdvojiti dvije vrste problema s kojima se u Zavodu susrećemo – s jedne strane za nekim zanimanjima postoji velika potražnja koja nije realizirana kroz zapošljavanje, a s druge strane radnici nekih zanimanja se zapošljavaju iako nema registrirane značajne potražnje za tim zanimanjima.

Uz prodavače, neka od zanimanja kod kojih je potražnja veća od zapošljavanja, a koja su ujedno već godinama definirana kao deficitarna zanimanja su: konobar/konobarica, bravar/bravarica, medicinska sestra/medicinski tehničar, odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece, vozač/vozačica teretnog vozila, šivač/šivačica, zidar/zidarka, kuhar/kuharica i doktor/doktorica medicine.

Zanimanja razredni učitelj/razredna učiteljica, vrtlarski radnik/ica za jedostavne vrtlarske i hortikulturne

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
pomoćni konobar/pomoćna konobarica	66,7	konobar/konobarica	50,0
njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	62,2	prodavač/prodavačica	42,5
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	58,7	frizer/frizerka	41,9
kuhar/kuharica	55,9	kozmetičar/kozmetičarka	31,3
njegovatelj/njegovateljica bolesnika u kući	53,8		

T18: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (5) Uslužna i trgovačka zanimanja

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 20.

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
rukovatelj/ica brojčano upra. strojem za obradu kovina	85,7	automehaničar/automehaničarka	40,6
kovinotokar/kovinotokarica	70,0	elektroinstalater/elektroinstalaterka	39,4
pomoćni bravar/pomoćna bravarica	62,5	autolimar/autolimarica	37,5
strojobravar/strojobravarica	61,3	grafičar/grafičarka za doradu	33,3
plinoinstalater/plinoinstalaterka	60,0	monter/monterka građevinskih elemenata	28,6
zidar/zidarka	59,1	cvječar/cvječarica	27,8
elektromehaničar/elektromehaničarka	54,5	šivač/šivačica	27,6
vodoinstalater/vodoinstalaterka	50,0	stolar/stolarica	19,4
instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije	50,0	ručni slagar/ručna slagarica	19,4
polagač/polagačica keramičkih pločica	42,9	soboslikar/soboslikarica, ličilac/ličiteljica	19,4
bravar/bravarica	42,0	ručni izrađivač/ručna izrađivačica proizvoda od papira	10,0

T19: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (7)

Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 20.

Zanimanje	Stopa zapo. (%)	Zanimanje	Stopa zapo. (%)
vozač/vozačica autobusa	100,0	vozač/vozačica teretnog vozila	44,4
poslužitelj/ica strojeva za pekarske proizvode i slatkiše	100,0	rukovatelj/rukovateljica građevinskim strojevima	36,1
vozač/vozačica lakog dostavnog vozila	56,4	vozač/vozačica osobnog automobila	14,3
vozač/vozačica viličara	45,5		

T20: Stope zapošljavanja po zanimanjima – rod (8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda

Napomena: odabrana su zanimanja kod kojih je zbroj nezaposlenih početkom godine, novoprijavljenih i zaposlenih tijekom godine bio jednak ili veći od 8.

radove, hotelijersko-turistički službenik/službenica, administrativni službenik/ administrativna službenica, komercijalni službenik/komercijalna službenica, ekonomist/ ekonomistica i fizioterapeut/fizioterapeutkinja su među zanimanjima kod kojih je

zapošljavanje veće od prijavljenih potreba za radnicima od strane poslodavaca. Dio potreba poslodavaca nije prijavljen Zavodu ali isto tako postoji značajan broj radnika koji se zapošljavaju izvan svojeg zanimanja.

Zanimanje	Razlika	Zanimanje	Razlika
prodavač/prodavačica	239	razredni učitelj/razredna učiteljica	-45
konobar/konobarica	208	vrtlarski radnik/ca za jed. vrtlarske i hortikulture radove	-34
radnik/radnica na proizvodnoj liniji	147	hotelijersko-turistički službenik/službenica	-31
bravar/bravarica	118	administrativni službenik/administrativna službenica	-30
medicinska sestra/medicinski tehničar	108	komercijalni službenik/komercijalna službenica	-29
odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	93	ekonomist/ekonomistica	-21
vozač/vozačica teretnog vozila	88	fizioterapeut/fizioterapeutkinja	-20
šivač/šivačica	87	ručni slagar/ručna slagarica	-19
suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	75	ručni pakiratelj/ručna pakirateljica	-19
zidar/zidarka	70	računalni tehničar/računalna tehničarka	-15
kuhar/kuharica	66	špediterskoagencijski službenik/špediterskoagencijska službenica	-15
čistač/čistačica	55	trgovački radnik/trgovačka radnica	-14
doktor/doktorica medicine	52	dizajner/dizajnerica	-13

T21: Najveće razlike traženih radnika i zaposlenih osoba iz evidencije (temeljem radnog odnosa) u 2019. godini po zanimanjima

II. PROFESIONALNO USMJERAVANJE

DJELATNOST PROFESIONALNOG USMJERAVANJA

Profesionalno usmjeravanje čini skup različitih aktivnosti koje pojedincima omogućuju identificirati vlastite mogućnosti, kompetencije i interese u različito doba života, kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju i upravljali profesionalnom karijerom, prema rezoluciji o cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju koju je donijelo Vijeće ministara EU u svibnju 2004. godine.

Profesionalno usmjeravanje jedna je od temeljnih funkcija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, funkcija s dugogodišnjom tradicijom, a njezina se realizacija provodi sukladno međunarodnim konvencijama.

Zbog promjenjivih uvjeta na tržištu rada i sve veće važnosti cjeloživotnog učenja, primjenjuju se različiti pristupi i jača značaj cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja.

Republika Hrvatska postala je punopravna članica Europske mreže politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (engl. European lifelong guidance policy network – skr. ELGPN) 2011. godine, a time je ovo je područje posebno potvrdilo svoju važnost. ELGPN Europska mreža politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja utemeljena je 2007. godine na inicijativu Europske komisije s ciljem ujednačavanja politika cjeloživotnog usmjeravanja u području zapošljavanja i obrazovanja u zemljama članicama EU i zemljama kandidatima. Podrška je razvoju sustava nacionalnih politika

cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te povezivanja s politikama zapošljavanja, cjeloživotnog učenja i socijalnog uključivanja kao i razmjene iskustava i znanja među njenim članicama. Financiranje Mreže provodilo se kroz projektne aktivnosti Programa za cjeloživotno učenje 2007-2013. Europske Komisije. S obzirom da je Hrvatski zavod za zapošljavanje u dosadašnjim izvješćima Europske zaklade za izobrazbu (ETF) i Europskog centra za razvoj strukovnog obrazovanja (CEDEFOP) identificiran „glavnim dionikom cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i sustavno organiziranog pružanja usluga korisnicima (nezaposlenim, poslodavcima, zaposlenim, učenicima i studentima) u Republici Hrvatskoj”, predstavnici Zavoda pozvani su sudjelovati u radu Sedmog plenarnog sastanka održanog u Lisabonu u rujnu 2010. god., kada su predstavili razvoj politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj. S ciljem pristupanja Republici Hrvatske mreži ELGPN-a u svojstvu punopravne članice, ministri dvaju resornih Ministarstava (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa) potpisali su pristupne dokumente i imenovali Zavod nacionalnim predstavnikom i operativnim partnerom projekta na razini Republike Hrvatske. Rano članstvo u ELGPN-u značilo je priznanje Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i drugim partnerskim institucijama u Republici Hrvatskoj za stručan rad u području cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja kao i mogućnost daljnjeg unapređenja sustava sukladno važećim smjernicama Europske Unije u cilju usklađivanja obrazovnih ishoda s potrebama tržišta rada, povećanja

zapošljivosti i socijalne uključenosti građana Republike Hrvatske.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 29. listopada 2015. donijela Odluku o donošenju Strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere 2016. – 2020. Izrada i usvajanje Strategije za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere u Republici Hrvatskoj od strane Vlade Republike Hrvatske predstavlja prvi korak u sustavnom utvrđivanju uloge cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i upravljanja karijerom i implementaciji cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u obrazovne sustave te sustave zapošljavanja i socijalnog uključivanja.

Strategija pruža formalni okvir za promicanje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te pružanje kvalitetnih informacija o karijeri, savjetovanju, usmjeravanju i obrazovanju te okuplja ključne dionike u razvoju pružanja usluga definirajući njihove uloge i nadležnosti. Odnosi se na usluge cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u osnovnim i srednjim školama, u području visokog obrazovanja, u kontekstu cjeloživotnog učenja i zapošljivosti te u kontekstu provedbe Garancije za mlade.

Kao strateški su prioriteti utvrđeni uspostavljanje sustava za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje, poticanje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja prema potrebama tržišta rada i gospodarstva, osiguravanje kvalitete usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te jačanje svijesti o potrebi za cjeloživotnim profesionalnim usmjeravanjem i razvojem vještina upravljanja karijerom.

Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj (2016.-2020.) i akcijski plan provedbe identificiraju

neka područja razvoja kao što su izrada zakonodavnog okvira za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje, razvoj novih centara za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje, razvoj modela suradnje među institucijama koje provode i koriste cjeloživotno profesionalno usmjeravanje, razvoj sustava profesionalnog usmjeravanja učenika koji omogućuje razvoj vještina upravljanja karijerom i unapređenje sustava profesionalnog usmjeravanja za učenike s posebnim potrebama.

PROFESIONALNO USMJERAVANJE U HRVATSKOM ZAVODU ZA ZAPOS LJAVANJE

Usluge profesionalnog usmjeravanja prilagođene korisnicima

Pomoć u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanje o karijeri koriste mladi koji prvi puta odabiru zanimanje za koje će se školovati, ali i odrasle osobe koje moraju odlučivati o promjenama u svom dosadašnjem zanimanju, obrazovanju i radu.

Naši korisnici su učenici osmog razreda osnovne škole, učenici I., II., III. razreda srednje škole radi promjene programa, maturanti i učenici srednje škole, roditelji, studenti, nezaposlene osobe u pripremi za zapošljavanje, nezaposlene osobe koje se odlučuju za osposobljavanje, prekvalifikaciju ili stjecanje srednje stručne spreme, nezaposlene osobe u pripremi za samozapošljavanje, tražitelji zaposlenja, zaposleni koji planiraju novi korak u karijeri, trebaju odabrati prikladno obrazovanje ili novi tip posla, poslodavci koji zapošljavaju radnike, primaju vježbenike, poslodavci koji traže uslugu profesionalne selekcije kandidata.

Profesionalno usmjeravanje je usmjereno prema korisniku i njegovim potrebama, a opći cilj je omogućiti osobi da načini realne izbore koji mogu voditi do zaposlenja na otvorenom tržištu rada. To podrazumijeva proces koji može uključiti jednu ili višestruke usluge usmjeravanja i savjetovanja.

Oblici rada s korisnicima u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje

Profesionalno usmjeravanje provodi se u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje Područnog ureda Krapina kao oblik stručne pomoći osobama u donošenju odluka o daljnjem profesionalnom putu. Stručni tim u odsjeku uključuje savjetnike za profesionalno usmjeravanje, pedagoga, psihologa, a po potrebi i liječnike spec. medicine rada i savjetnike za zapošljavanje.

Provodi se kroz aktivnosti profesionalnog informiranja i profesionalnog savjetovanja, a temelji se na pažljivoj i cjelovitoj procjeni i usklađivanju različitih čimbenika, prije svega potreba i potencijala korisnika, potreba tržišta rada i ponude obrazovnih programa.

Priprema ljudskih potencijala usmjerena je budućnosti koja će zahtijevati visoko razvijene kompetencije i nove kompetencije, veću zaposlenost i ukupnu aktivnost stanovništva, bržu promjenu karijere, veću radnu produktivnost. Provođenje postupaka profesionalnog usmjeravanja, možemo reći, ima za cilj pridonijeti unapređenju ravnoteže ponude i potražnje, uvažavajući potrebe tržišta rada, kao i potrebe pojedinaca.

Profesionalno informiranje aktivnost je putem koje se pojedinim skupinama korisnika pružaju informacije značajne za donošenje odluka o odabiru zvanja,

zanimanja i područja rada. Provodi se skupno, individualno ili omogućavanjem usluga samoinformiranja putem brošura, priručnika, letaka, plakata, sadržaja na mrežnim stranicama, korištenjem baze informacija u elektronskom obliku kao i interaktivnih upitnika i drugih e-alata.

Profesionalno savjetovanje aktivnost je tijekom koje se korisniku, na temelju prikupljenih relevantnih podataka (obrazovna i radna povijest, sposobnosti, zdravstveno stanje, interesi, vrijednosti, motivacija) pomaže sagledati vlastite mogućnosti u svrhu donošenja odluke o najprimjerenijim izborima obrazovanja, rehabilitacije i zapošljavanja odnosno definirati daljnje profesionalne aktivnosti. Proces uključuje cjelovitu procjenu različitih čimbenika: potreba i potencijala korisnika te potreba tržišta rada. Uloga savjetnika je informiranje, utvrđivanje osobnih relevantnih karakteristika, savjetovanje i aktiviranje pojedinca za osobni razvoj i razvoj u zanimanju.

U procesu profesionalnog usmjeravanja konačnu odluku uvijek donosi korisnik usluge profesionalnog usmjeravanja, a uloga je savjetnika (bilo školskog pedagoga, psihologa, defektologa, savjetnika u HZZ-u ili savjetnika u drugoj ustanovi) pomoći korisniku u procesu donošenja odluke. To znači i motivirati na istraživanja svijeta rada i saznavanje važnih informacija, motivirati na promišljanje i analizu prednosti i nedostataka, usmjeravati na sadržaje, objektivizirati, produbljivati, propitivati, razjašnjavati pogrešne informacije, upravljati više procesom donošenja odluke, nego davati gotova rješenja. Ishod tog procesa uvelike ovisi o zajedničkom radu savjetnika i korisnika.

Provođenje profesionalnog usmjeravanja podrazumijeva da savjetnik raspolaže velikim opsegom potrebnih

informacija, kao i tehnikama vođenja intervjua.

Informacije o tržištu rada samo su jedan od bitnih čimbenika u procesu profesionalnog usmjeravanja, ali svakako neizostavan, te ih stoga i prezentiramo u ovom materijalu.

Cilj profesionalnog savjetovanja učenika je pomoći korisniku u odabiru optimalnog smjera daljnjeg profesionalnog razvoja, odnosno odabiru obrazovnog programa/zapošljavanja, uvažavajući mogućnosti, želje i potrebe korisnika te potrebe i mogućnosti tržišta rada.

Savjetnici iz Odsjeka za profesionalno usmjeravanje rade u Krapini, u sjedištu područnog ureda, ali se velik dio aktivnosti s nezaposlenima organizira i u ispostavama u Zaboku, Klanjcu, Donjoj Stubici, Zlatar Bistrici i Pregradi. Profesionalno usmjeravanje učenika i maturanata, osim u sjedištu područnog ureda, organizira se i u prostorima osnovnih i srednjih škola u Krapinskozagorskoj županiji.

Od oblika individualnog savjetovanja, s učenicima se provode ciljano profesionalno i/ili psihologijsko savjetovanje, u Krapini ili u školama.

1. Ciljano profesionalno savjetovanje

U većini slučajeva ciljano profesionalno savjetovanje učenika obavlja pedagog, *savjetnik za profesionalno informiranje i obrazovanje*.

Najčešće obuhvaća neodlučne učenike završnih razreda osnovne i srednje škole.

Izvedba **Ciljanog profesionalnog savjetovanja** uključuje:

- prikupljanje podataka (dosadašnji obrazovni rezultati, interesi, motivacija, znanja, vještine, obiteljske prilike, itd.) korištenjem dokumentacije

i razgovorom s korisnikom i/ili njegovim roditeljem /starateljem te – provođenje strukturiranog savjetodavnog intervjua.

Savjet o najprimjerenijem profesionalnom odabiru daje se isključivo u usmenom obliku, učeniku i/ili njegovu roditelju/staratelju.

U slučaju utvrđenih zdravstvenih i/ili psihosocijalnih ograničenja korisnik se upućuje na psihologijsko savjetovanje.

2. Psihologijsko savjetovanje

Na psihologijsko savjetovanje upućuju se učenici/studenti koji traže stručnu pomoć pri procjeni vlastitih potencijala, učenici/studenti kod kojih je prethodno utvrđeno ili postoji sumnja o postojanju teškoća u psihofizičkom razvoju, učenici/studenti s kroničnim zdravstvenim tegobama koje mogu ograničavati odabir budućeg zanimanja, učenici/studenti kojima je indicirana promjena obrazovnog programa i učenici/studenti kod kojih iznimno teški psihosocijalni uvjeti mogu imati značajan utjecaj na daljnji odabir obrazovanja i zapošljavanja odnosno mogućnost ranog napuštanja obrazovanja.

Izvedba psihologijskog savjetovanja obuhvaća:

- prikupljanje podataka korištenjem dokumentacije i inicijalnim intervjuom (sposobnosti, školski uspjeh, zdravstveno stanje, interesi, motivacija, psiho-socioekonomski status, itd.),
- definiranje daljnjih stručnih postupaka,
- dobivanje suglasnosti roditelja za prikupljanje podataka psihologijskim testiranjem,
- upućivanje na pregled liječniku specijalistu medicine rada i uvid u njegovo mišljenje,
- psihologijsko testiranje, koje uključuje:
- uvodne informacije o svrsi i tijeku testiranja,
- testiranje adekvatnim psihodijagnostičkim instrumentarijem i
- statističku obradu i evidentiranje rezultata,
- strukturirani savjetodavni intervju,
- sintezu svih relevantnih podataka o kandidatu,
- kazuističku sjednicu,
- izradu mišljenja po standardiziranim obrascima za sljedeće grupe korisnika:
- učenike koji završavaju školu po redovnom programu uz individualizirani pristup, po prilagođenom ili posebnom programu,
- učenike s utvrđenim kroničnim zdravstvenim smetnjama,
- učenike s težim psihosocijalnim smetnjama i
- učenike kojima je indicirana promjena obrazovnog programa, te povratnu informaciju koja se daje učeniku i/ili roditelju/staratelju prema Kodeksu etike psihološke djelatnosti.

Mišljenja za osnovnoškolsku populaciju, koja se koriste pri provedbi upisa prema odredbama važećeg pravilnika, dostavljaju se roditeljima/učenicima kao krajnjim korisnicima.

Od oblika grupnog profesionalnog savjetovanja koriste se ciljano grupno savjetovanje i radionice. Savjetnici za profesionalno savjetovanje organiziraju i provode grupna ciljana profesionalna savjetovanja ili radionice za učenike osnovnih i srednjih škola.

Anketa o profesionalnim namjerama učenika

Anketiranje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola o njihovim profesionalnim namjerama prvi je korak u procesu profesionalnog usmjeravanja. Provodi se u svakoj generaciji, već niz godina. Temeljem Ankete o profesionalnim namjerama učenika osnovnih i srednjih škola, stručni tim škole i Zavoda definira ciljne skupine kojima su potrebne specifične usluge profesionalnog usmjeravanja.

Anketne upitnike popunjavaju učenici i njihovi razrednici, a zbirni rezultati Ankete ukazuju na trendove u profesionalnim namjerama učenika i proslijeđuju se dionicima u području obrazovanja i zapošljavanja na županijskoj i nacionalnoj razini.

Ciljevi provedbe Ankete su:

1. identificirati učenike koji imaju potrebu za stručnom podrškom u odabiru daljnjeg obrazovanja/zanimanja te razinu usluge koja mu je pritom potrebna – individualno savjetovanje, radionice, samoinformiranje i sl.,

2. utvrditi i analizirati profesionalne namjere učenika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u kontekstu obrazovne ponude i zahtjeva tržišta rada,
3. informirati relevantne dionike iz područja obrazovanja i gospodarstva na lokalnim i nacionalnoj razini o profesionalnim namjerama učenika s ciljem utjecanja na donošenje obrazovne politike.

U planu je uspostava mogućnosti anketiranja učenika putem e-ankete o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola.

Praćenje dosadašnjih rezultata obrade Ankete pokazali su kako 60% učenika završnih razreda osnovnih škola i 44% učenika završnih razreda srednjih škola ima poteškoće prilikom odabira daljnjeg obrazovanja i/ili zapošljavanja te da je oko 40% učenika završnih razreda osnovnih škola i oko 25% učenika završnih razreda srednjih škola iskazalo potrebu za uslugama profesionalnog usmjeravanja.

Profesionalno usmjeravanje učenika osnovne škole

Hrvatski zavod za zapošljavanje pruža uslugu profesionalnog usmjeravanja učenicima završnih razreda osnovne škole, a provodi se u suradnji sa školama i roditeljima

Profesionalnim informiranjem se učenicima i njihovim roditeljima pružaju informacije relevantne za donošenje odluka o nastavku školovanja, dok profesionalno savjetovanje uvažava i pokušava pomiriti individualne mogućnosti i potrebe učenika (sposobnosti, vještine, interese i motivaciju učenika) s mogućnostima obrazovanja i potrebama tržišta rada u pojedinoj regiji.

Profesionalno usmjeravanje predstavlja tzv. „rane intervencije” i ima preventivno značenje kao pomoć pri donošenju adekvatnih odluka o izboru obrazovnih programa i zapošljavanja. Kao takav primjer dobre prakse iz Hrvatske prepoznato je povezivanje i suradnja javne službe za zapošljavanje i sektora obrazovanja. Rano napuštanje škole, u dobi od 18 do 22 godine, u Republici Hrvatskoj prisutno je u manjem udjelu u odnosu na EU.

Posebna se pozornost pridaje učenicima koji bi nakon završetka školovanja mogli imati otežan pristup tržištu rada. Najčešće skupine učenika kojima savjetnici za profesionalno usmjeravanje pomažu pri donošenju odluke o nastavku obrazovanja su:

- učenici s teškoćama u razvoju – učenici koji su osnovnu školu završili prema posebnom programu ili prilagođenom programu ili redovnom nastavnom programu uz individualizirani pristup,
- učenici sa većim zdravstvenim teškoćama – učenici kojima su zdravstvena oštećenja ili kronične bolesti i dulje liječenje znatnije utjecale na školski uspjeh te im sužavaju mogućnost odabira obrazovnog programa/zanimanja,
- učenici koji imaju poteškoća u savladavanju obrazovnog programa ili žele promijeniti obrazovni program – upućuju se na profesionalno usmjeravanje s ciljem promjene i/ili uključivanja u obrazovni program koji će po svojim zahtjevima odgovarati mogućnostima i interesima učenika,
- neodlučni učenici – učenici koji nemaju dostatne informacije te im je potrebna usluga informiranja o mogućim obrazovnim programima koji se mogu upisati u školama na području u kojem žive ili u obližnjim gradovima i mjestima, te o zapošljavanju pojedinih zanimanja na navedenim područjima.

Obuhvat korisnika po principu lijevka podrazumijeva da je veći broj učenika obuhvaćen kraćim aktivnostima profesionalnog usmjeravanja, pružanjem informacija i savjetovanjem, a u proces profesionalnog usmjeravanja koji se temelji na sveobuhvatnoj i dubljoj procjeni korisnika uključuju se učenici kod kojih su prisutne zdravstvene ili druge teškoće i veće prepreke koje je potrebno prevladati prilikom uspješnog uključivanja u obrazovanje i svijet rada.

U postupku profesionalnog psihologijskog savjetovanja učenika (koji uključuje timsku obradu uz mogućnost psihološkog testiranja, intervjua te po potrebi liječničkog pregleda specijaliste medicine rada) stručni tim predlaže najprimjereniji odabir obrazovnog programa za nastavak obrazovanja. Savjet o najprimjerenijem profesionalnom odabiru daje se u usmenom obliku, učeniku i/ili njegovu roditelju, dok se pisano mišljenje službe za profesionalno usmjeravanje izdaje temeljem Pravilnika o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole kojeg izdaje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, važećeg u tekućoj školskoj godini.

Uključivanju učenika sa zdravstvenim teškoćama u postupak profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prethodi dobivanje Mišljenja nadležnog školskog liječnika iz Zavoda za javno zdravstvo.

Za najširu skupinu korisnika i u cilju informiranja o mogućnostima školovanja u srednjim školama na području Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za zapošljavanje svake godine objavljuje brošure o mogućnostima upisa učenika u srednje škole. Područni ured Krapina izrađuje letke, plakate i brošure za područje lokalnog tržišta

rada s ciljem poticanja upisa u tražena zanimanja ili informacijama o cjelovitoj obrazovnoj ponudi.

Profesionalno savjetovanje najčešće klijenti prepoznaju kao savjetodavni razgovor savjetnika za profesionalno usmjeravanje s učenikom, a pri kraju razgovora može se uključiti i roditelj.

Međutim, kako bi savjetnik za profesionalno usmjeravanje raspolagao relevantnim podacima, mora ih prikupiti. U nekim slučajevima to će biti eksplorativni intervjui i sagledavanje dostupnih objektivnih pokazatelja, a u nekim slučajevima potrebno je i dublje identificiranje sposobnosti i drugih aspekata. Tada se prethodno s učenicima provodi psihologijsko testiranje zbog utvrđivanja intelektualnih i psihomotornih sposobnosti, osobina ličnosti, interesa i vrijednosti. U suradnji sa stručnim suradnicima dogovori se obuhvat učenika. Testiranja se većinom provode u školi, za grupu od 20 učenika, u nekom terminu prije samog savjetovanja. Testiranje traje 3 – 4 sata i potreban je pisani pristanak roditelja za uključivanje u postupke psihologijsko-medicinske dijagnostike. Testiranje provodi psiholog iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje primjenjujući niz instrumenata, nakon što je učenicima objasnio svrhu i sam proces profesionalnog usmjeravanja. Poznato je da školske ocjene i postignuća ne moraju uvijek biti odraz učenikovih sposobnosti i potencijala, osobito u razvojnoj dobi u kojoj niz drugih čimbenika djeluje na snalaženje i uspjeh u obrazovnoj situaciji. Pripremajući mlade za ulazak u svijet rada i radno okruženje, važno je uzeti u obzir sposobnosti i potencijale kod izbora područja rada i razmatranja mogućnosti profesionalne izobrazbe kroz koju će se djeca razviti u kompetentne stručnjake.

Ukoliko su kod učenika prisutne zdravstvene teškoće koje mogu utjecati na odabir zanimanja, u sagledavanju osobnih potencijala i mogućnosti, odnosno zapreka i mogućnosti za rad u pojedinom zanimanju, sudjeluje liječnik specijalist medicine rada. Hrvatski zavod za zapošljavanje učenika upućuje liječniku specijalist medicine rada, koji po obavljenom pregledu u svrhu profesionalnog usmjeravanja sudjeluje u timskoj ocjeni mogućnosti i konačnom ishodu savjetovanja. Pri suradnji savjetnika za profesionalno usmjeravanje i stručnih suradnika u školama kod ocjene koji učenici će biti uključeni u ovakav proces, važno je konzultirati liječnike timova školske medicine koji dolaze u školu, a njihovo mišljenje je preporuka za timsku obradu u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje.

U Područnom uredu Krapina se svake godine ciklus profesionalnog usmjeravanja za školsku generaciju započinje suradnjom sa stručnim suradnicima, prikupljanjem podataka o populaciji i anketiranjem učenika 8. razreda početkom nastavne godine. Na temelju saznanja o iskazanim potrebama, testiranja, pregledi u specijalističkim ordinacijama medicine rada i individualna savjetovanja počinju već u listopadu. Ova usluga dostupna je učenicima do kraja školske godine, međutim za učenike koji pri upisu prilažu Mišljenje službe za profesionalno usmjeravanje proces treba završiti pravodobno. Za učenike koji nemaju zdravstvenih teškoća ni rješenja ureda državne uprave u županiji o primjerenom programu obrazovanja organiziraju se termini grupnog informiranja ili individualnog informiranja i savjetovanja (bez psihologijsko-medicinske dijagnostike) u školama ili u prostorima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Za dio učenika osnovne škole

organiziranju se tijekom školske godine radionice

- „Kako odabrati zanimanje?“,
- „Želim biti...“
- „Moje pr(a)vo zanimanje“,
- ili tribine u prostorima škola te grupna savjetovanja učenika i panel diskusije.

Anketa o profesionalnim namjerama provedena je u generaciji 2018./2019. u svim osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije, a rezultati najnovije ankete provedene u RH objavljeni su u Izvješću o anketi o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole u školskoj godini 2018./2019.¹

Istraživanje je pokazalo da je 25,4% mladih u osnovnoj školi neodlučno i 39,6% učenika navodi da trebaju pomoć na početku profesionalnog razvoja.

Stoga je važno da su usluge profesionalnog usmjeravanja dostupne korisnicima, prilagođene njihovim potrebama, svrhovite te da ih provode stručnjaci. Individualni i grupni oblici profesionalnog informiranja i savjetovanja učenika osnovne škole u prostorima Područnog ureda Krapina mogući su svakodnevno, uz prethodnu narudžbu i osobni dolazak u vremenu od 7.00 do 15.00 sati. Osim organiziranog naručivanja učenika u suradnji sa školama, korisnici (učenici, roditelji) mogu dogovoriti termin osobno telefonom ili elektronskom poštom

¹ Izvor: [Izvješće o provedenoj anketi o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole tijekom školske godine 2018./2019.](#), Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji ured, Zagreb, srpanj 2019. (Analiza je provedena na uzorku od 3.366 učenika osnovne škole i 3.434 učenika srednje škole u školskoj godini 2018./2019.)

na broj telefona 049 382 252 (centrala) ili e-mail: hzz.krapina@hzz.hr. Također, mogu se obratiti razredniku ili stručnom suradniku u svojoj školi koji će potom kontaktirati savjetnika u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje u Krapini i najaviti učenika i/ili roditelja.

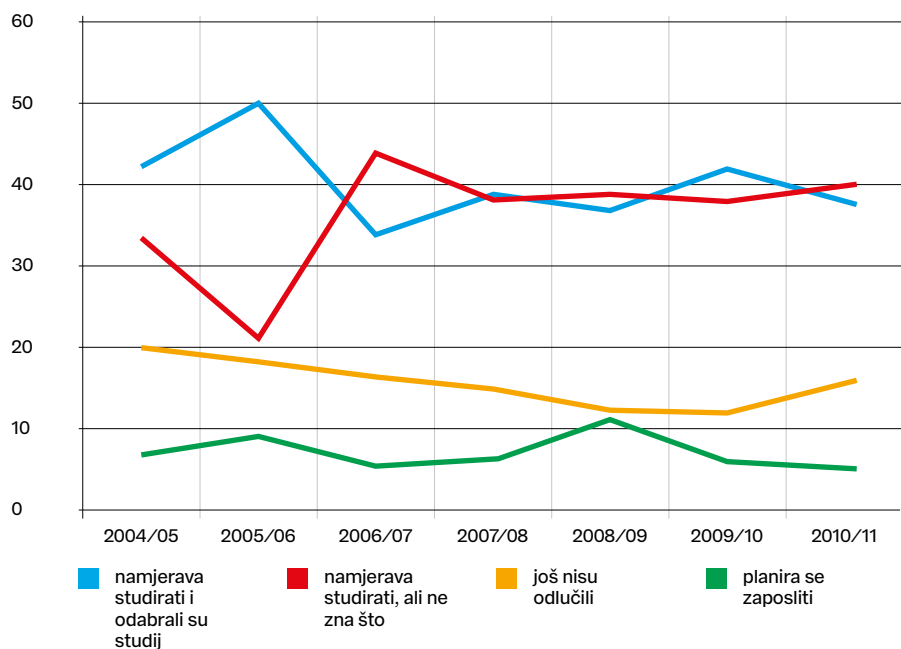
Profesionalno usmjeravanje za učenike srednje škole

Pomoć u donošenju odluka o nastavku školovanja, odabiru studija, odnosno uključivanju u svijet rada, maturantima je dostupna u Područnom uredu Krapina kroz različite aktivnosti profesionalnog usmjeravanja kojima se mladima pomaže identificirati vlastite mogućnosti, kompetencije i interese te uskladiti s osobnim mogućnostima i

mogućnostima tržišta rada.

Početkom nastavne godine, kroz kontakte sa srednjim školama, planiraju se aktivnosti za učenike koji su iskazali i potrebu za nekim oblikom profesionalnog usmjeravanja. Anketiranje učenika završnih razreda o njihovim profesionalnim namjerama provodi se i ove 2018./2019. školske godine.

U studenome, prosincu i siječnju radi se s maturantima na samoprocjeni interesa i profesionalnom informiranju, a manji dio uključuje se u psihologijsko testiranje te eksplorativni intervju kod psihologa u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje u Krapini. Temeljem prikupljenih rezultata, u vođenom savjetodavnom intervjuu, mogli su procjenjivati vlastite profesionalne izbore, identificirati vlastite

G4: Profesionalne namjere učenika srednjih škola (četverogodišnjeg trajanja) od šk.g. 2004/05. do 2010/11.

mogućnosti, kompetencije i interese te odlučivati o najprimjerenijim izborima obrazovanja ili zapošljavanja.

Završetak srednje škole značajan je dio života i prijeloman trenutak na profesionalnom putu svakog mladog čovjeka. Izazovi budućnosti sve su veći.

Sve više informacija je dostupno u različitim medijima, a teškoće odabira povezanih s karijerom i dalje su prisutne.

Analiza Anketa o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda srednjih škola u Krapinsko-zagorskoj županiji pokazuje (Grafikon 4.) od 2004. – do 2010. pokazivala je da je u tom razdoblju bio zamjetan porast broja učenika srednjih škola koji su namjeravali nastaviti svoje školovanje, ali su bili neodlučni u odabiru studija. Tome je mogao biti razlog raznovrsnost studija i studijskih programa koji su se nudili već u proteklom desetljeću, ali i svijest o ulozi obrazovanja kao pripreme za zapošljavanje i razvoj kompetencija.

Dostupnost informacija putem

različitih medija, prije svega putem Interneta, zasigurno tome pridonosi. Međutim, kroz individualna savjetovanja s učenicima prepoznajemo pojavu da učenici ne koriste dovoljno mogućnosti samoinformiranja, bez obzira na dostupnost informacija. Također, jedan dio ima problema sa strukturiranjem i analizom prikupljenih informacija, s vještinama upravljanja vremenom, vještinama planiranja aktivnosti, predviđanja ishoda i preuzimanjem inicijative. Nadalje, broj učenika koji planiraju zapošljavanje nakon srednje škole i dalje je izražen u malom udjelu u odnosu na ukupan broj učenika i bio je u opadanju u promatranom razdoblju.

Anketa provedena u generaciji 2015./2016. u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije te je na www.hzz.hr objavljeno Izvješće o anketi o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole u školskoj godini 2015./2016.

Rezultati ovog istraživanja pokazali su da u uzorku učenika završnih razreda srednje škole u školskoj

godini 2015./2016. (N=3908) najveći broj učenika (60,9%) namjerava studirati, od čega je 61,5% učenika odabralo što želi studirati, dok 38,5% još ne zna što želi studirati. Od ostalih učenika, 13,7% se namjeravalo zaposliti u struci za koju su se školovali, 6,1% namjeravalo se zaposliti, ali ne u struci za koju su se školovali. Rezultati istraživanja pokazali su i da najveći broj učenika (59,3%) ima nekih poteškoća pri donošenju odluke o nastavku obrazovanja, dok 38,3% nema poteškoća pri donošenju odluke o nastavku obrazovanja.

Brze promjene na tržištu rada posljednjih godina praćene rapidnim padom nezaposlenosti na lokalnom tržištu rada, izraženom strukturnom nezaposlenošću (neusklađenost potražnje za radnicima određene struke s ponudom profila nezaposlenih radnika) utječu i na život i gospodarstvo u cjelini pa se ogleda i u profesionalnim namjerama srednjoškolaca.

Rezultati Ankete provedene u generaciji 2017./2018. u srednjim školama Krapinsko–zagorske županije uključeni su u obradu na razini svih regija, a objavljeni su u Izvješću o anketi o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole u školskoj godini 2017./2018.²

Kada gledamo potrebe za uslugama profesionalnog usmjeravanja, u završnom razredu srednje škole 61,3% učenika navodi da nema potrebu za stručnom podrškom savjetnika za profesionalno usmjeravanje u procesu

² Izvor: Izvješće o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole tijekom školske godine 2017./2018., HZZ, SU, Listopad 2018. (Analiza je provedena na uzorku od 3.304 učenika završnog razreda osnovne škole i 3.562 učenika upisanih u završne razrede srednje škole u školskoj godini 2017./2018.).

donošenja odluke o daljnjem obrazovanju ili zapošljavanju. Da su im potrebne dodatne informacije i savjet vezan uz odabir daljnjeg obrazovanja ili zapošljavanja izjavilo je 29,7% učenika srednje škole, 11,3% učenika smatra da bi im u procesu donošenja odluke pomoglo testiranje sposobnosti i interesa, 4,1% učenika navodi da im je potrebna pomoć u razvoju vještina traženja posla.

Kada gledamo namjere učenika nakon završetka srednje škole, rezultati istraživanja pokazuju da najveći broj učenika završnih razreda srednje škole planira nastaviti školovanje (68,8%) pri čemu je 41,4% učenika donijelo odluku koji visokoškolski obrazovni program bi htjeli upisati. Pritom kao studij koji namjeravaju upisati učenici najčešće navode studije elektrotehnike i računarstva, ekonomije, medicine, kineziologije te logopedije i edukacijske rehabilitacije. Po završetku srednjoškolskog obrazovanja, 19,3% učenika se namjerava zaposliti u struci za koju su se školovali, 14,5% učenika se namjerava dodatno osposobljavati (tečajevi i slično), 11,1% učenika se namjerava zaposliti, ali ne u struci za koju su se školovali.

Rezultati najnovije Ankete provedene u generaciji 2018./2019. u srednjim školama Krapinsko–zagorske županije uključeni su u obradu na razini svih regija, a rezultati pokazuju da najveći broj učenika završnih razreda srednje škole planira nastaviti školovanje (64,95%) pri čemu je 39,98% učenika donijelo odluku koji visokoškolski obrazovni program bi htjeli upisati, a ostali 24,96% još nisu.

Kao studij koji namjeravaju upisati najčešće navode studije elektrotehnike i računarstva, ekonomije, medicine, kineziologije, prava i psihologije.

Po završetku srednjoškolskog obrazovanja, 19,13% učenika se namjerava zaposliti u struci za koju su se školovali, 12,55% učenika se namjerava dodatno osposobljavati (tečajevi i slično), 9,29% učenika se namjerava zaposliti, ali ne u struci za koju su se školovali.

U smislu potrebe za uslugama profesionalnog usmjeravanja, 19,88% učenika izjavilo je da su im potrebne dodatne informacije i savjet vezan uz odabir daljnjeg obrazovanja ili zapošljavanja, 10,29% učenika smatra da bi im u procesu donošenja odluke pomoglo testiranje sposobnosti i interesa, 0,24% učenika navodi „ostalo“, a to je najčešće da im nedostaju informacije o poslovima koje će raditi nakon završetka studija i informacije o traženosti na tržištu rada. Za 23,53% učenika razrednici odnosno stručni suradnici procijenili su da su im potrebne usluge profesionalnog usmjeravanja pri HZZ-u. U ovoj skupini za 86,63%

procjenjuju da su im potrebne usluge profesionalnog usmjeravanja radi neodlučnosti, zbog darovitosti (4,95%), zdravstvenih teškoća (3,96%), te ostalog (4,58%), gdje su kao razlog navedene potrebe za informiranjem o studijskim programima i zanimanjima.

Vrste teškoća pri donošenju odluke o daljnjem obrazovanju/zapošljavanju:

- 22,48% učenika osjeća da im je teško odabrati između nekoliko zanimanja, tj. studijskih programa, koji ih jednako privlače;
- 17,53% učenika nije sigurno hoće li se moći upisati u željeni studijski program (zbog ocjena, zdravstvenog stanja i sl.);
- 16,07% učenika nema dovoljno informacija o pojedinim zanimanjima, visokoškolskim ustanovama i studijskim programima;
- 6,44% učenika nije sigurno ima li potrebne sposobnosti potrebne za određeno zanimanje;

- 55,71% učenika izjavljuje da nema poteškoća pri donošenju odluke o daljnjem obrazovanju odnosno zapošljavanju.

Profesionalno usmjeravanje od iznimne je važnosti za učenike završnih razreda srednjih škola. Maturanti se nalaze pred jednom od važnijih odluka na svom profesionalnom putu. Uvođenjem državne mature u situaciji su kada osjećaju pritisak da tu odluku donesu već vrlo rano iako imaju mogućnosti upravljanja svojim odabirima. Upravo iz tog razloga Odsjek za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje HZZ PU Krapina započinje profesionalno savjetovanje individualno s učenicima srednjih škola početkom nastavne godine, a krajem nastavne godine organizira grupne susrete: *Otvoreni sat za maturante* u srednjim školama.

Profesionalno usmjeravanje u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje namijenjeno je prvenstveno učenicima završnih razreda srednjih škola, ali po potrebi dolaze i učenici u bilo kojem razredu srednje škole. Identifikacija učenika provodi se u suradnji sa

stručnim suradnicima škola i razrednikom učenika. Profesionalno informiranje namijenjeno je svima koji žele saznati dodatne informacije o školovanju, zapošljavanju i drugim relevantnim područjima važnim za odabir zanimanja. Profesionalno savjetovanje namijenjeno je svima koji imaju interes i potrebu za procjenom vlastitih profesionalnih interesa, mogućnosti i vještina u svrhu donošenja odluke o svom daljnjem profesionalnom razvoju.

Informiranje provodi savjetnik koji učenicima i studentima, ovisno o njihovim potrebama, pruža prikladne informacije o programima obrazovanja, uvjetima upisa na fakultete, informacije o domovima, stipendijama, volonterskim programima, prekvalifikacijama, informacije o karakteristikama zanimanja te i uslugama drugih institucija iz područja obrazovanja i/ili zapošljavanja.

Mladi na završetku srednje škole odlučuju hoće li nastaviti obrazovanje na nekom studiju ili tražiti posao. Dileme se javljaju i kod odluke koji studij odabrati. Ponekad ih podjednako privlači velik broj studija, ponekad odgađaju odluku ili donose

ishitrene odluke. Ako imaju jasne preferencije i znaju koji studij žele upisati, srednjoškolce često muči pitanje hoće li se to pokazati ispravnim odabirom u budućnosti, hoće li biti uspješni studenti te hoće li brzo naći posao u struci. Mnogi upišu studij kako bi tek nakon nekog vremena shvatili kako to nije najbolji odabir za njih. Nikada nije prekasno za drugi ili bolji izbor, više usklađen s osobnim očekivanjima, sklonostima i kompetencijama te profesionalnim ciljevima. Međutim, za postizanje ciljeva i profesionalni razvoj dobro je korištenje racionalnog načina odlučivanja. Razvoj karijere je dugotrajan proces u kojem je važno imati cilj kako bi kroz neki vremenski period poduzimali aktivnosti koje vode do tog cilja.

Prvi korak u odabiru studija je pravodobno informiranje o studiju, o zanimanju koje će se kasnije obavljati, obrazovnim mogućnostima, mogućnostima zapošljavanja i drugim relevantnim područjima važnim za odabir zanimanja. Kroz informiranje i savjetovanje učenike je važno

uputiti da prilikom promišljanja o odabiru studija uzmu u obzir nekoliko kriterija: obrazovne mogućnosti, mogućnost upisa, interes, mogućnost zapošljavanja nakon fakulteta. Obrazovne mogućnosti odnose se na blizinu i dostupnost pojedinih studija, mogućnost studiranja ili studentske razmjene u inozemstvu, informacije o mreži visokih učilištima i ponudi različitih studijskih programa. Mogućnost upisa odnosi se na područje informacija koje uključuju: broj studenata koji se prima i interes koji se očekuje za upis na pojedini fakultet, kriterije upisa, očekivani uspjeh na državnoj maturi, obrazovna postignuća, prosjek studiranja u pojedinim gradovima i regijama, na pojedinim studijima, mogućnosti nadogradnje i nastavka obrazovanja i sl. Interes podrazumijeva sklonost prema pojedinim predmetima/kolegijima, koje predmete voli/ne voli, koje predmete slabije ili bolje svladava od drugih, jesu li upravo ti predmeti bitni na prijemnom ispitu željenog studija te sastavni dio studijskih programa te posebno važno

– hoće li radno mjesto nakon studija također zadovoljiti interes, sklonosti i osobna očekivanja.

Mogućnost zapošljavanja nakon fakulteta odnosi se na analizu i prognozu potreba tržišta rada za pojedinim kvalifikacijama, radne uvjete u pojedinim djelatnostima, zahtjeve radnih mjesta i sl.

Savjetnici u profesionalnom usmjeravanju pomažu sagledati i uskladiti potrebe i potencijale korisnika s obrazovnim mogućnostima i potrebama tržišta rada. Termin za profesionalno usmjeravanje u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje učenik može se dogovoriti u suradnji sa stručnim suradnikom iz svoje škole ili osobno, elektronskom poštom (hzz.krapina@hzz.hr), telefonom (049 382252) ili dolaskom u Područni ured Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

S učenicima završnih razreda u srednjim školama održavamo radionice, informiranja, prezentacije, predavanja ili tribine vezane za profesionalno usmjeravanje, donošenje odluka, znanja potrebna za upravljanje karijerom, izgradnju potrebnih kompetencija i cjeloživotno učenje, ali i o poduzetnosti i poduzetništvu:

- „Kamo nakon srednje škole?”
- „Kako se pripremiti za tržište rada?”
- „Izazovi nakon mature – kako upravljati karijerom?”
- „Budi poduzetan, budi poduzetnik”
- „Jutro je pametnije od večeri”
- „Tržište rada – gdje sam je u njemu?”

Želja nam je naglasiti važnost promišljanja pri odabiru zanimanja, ali i važnost generičkih i specifičnih znanja, vještina i osobnih kvaliteta potrebnih za uspješno traženje posla i uspješno predstavljanje poslodavcu.

Prezentiraju se i pokazatelji kretanja ponude i potražnje na tržištu rada, mogućnosti sezonskog zapošljavanja, dostupni poticaji za zapošljavanje i

poticaji za obrazovanje nezaposlenih namijenjeni mladima te usluge Hrvatskog zavoda za zapošljavanje odnosno oblik pomoći i podrške koji mlada osoba može dobiti kroz suradnju sa savjetnikom za zapošljavanje.

Prema zahtjevima škola održavaju se tribine i radionice „Susret s tržištem rada” i „Kako se pripremiti za tržište rada”, „Proces donošenja odluka”, „Jutro je pametnije od večeri” na kojima su učenici završnih razreda gimnazije, četverogodišnjih strukovnih programa te trogodišnjih strukovnih programa mogli saznati koja su zanimanja tražena na tržištu rada, što poslodavci očekuju od posloprimaca i cijene kod svojih zaposlenika, koje su mogućnosti korištenja Internet portala profesionalnog usmjeravanja <https://e-usmjeravanje.hzz.hr>, kako jačati svoje kompetencije tijekom školovanja, kako odnositi odluke te brojne informacije i savjete koji učenicima mogu pomoći u procjeni vlastitih interesa i kompetencija, odabiru daljnje obrazovanja i tipa posla kojim se žele baviti.

Preporuke za obrazovnu i upisnu politiku i politiku stipendiranja, zanimanja i studiji koji nude mogućnost stjecanja zvanja i kompetencija traženih na tržištu rada nezaobilazna su teme rada s maturantima, ali mlade sve više zanimaju projekcije budućih potreba.

Procijeniti koja će zanimanja postati zanimanja budućnosti priličan je izazov, ali neki trendovi mogu se prepoznati, kao i kompetencije koje će biti potrebne zaposlenicima u budućnosti. Novi dosezi znanstvenih otkrića, stalne promjene u tehnologijama, socijalne i demografske promjene u društvima, klimatske promjene, dostupni resursi, novi materijali, novi poslovni procesi i sustavi, globalizacija, nove potrebe tržišta,

reflektiraju se na mogućnosti i razvoj gospodarstva.

Obrazovni sustav danas priprema za gospodarstvo u promjeni, a prepoznaje se potreba da se s mladima osvještava područje znanja o zanimanjima koja su tražena danas ili će biti tražena u budućnosti, kao jedan od važnih aspekata profesionalnog usmjeravanja i razvoj karijere.

Kombinirajući mogućnosti portala e-usmjeravanja u smislu usluga samopomoći i sadržaja koji korisnicima mogu pomoći u razvoju karijere i donošenju profesionalnih odluka, drugih aktivnosti koje provode u sklopu profesionalnog usmjeravanja u školi, razgovora s učenicima – srednje škole iniciraju potrebu za skupnim profesionalnim savjetovanjem koje realiziraju savjetnici za profesionalno usmjeravanje HZZ-a.

Rano promišljanje o odabiru daljnje obrazovanja i tipu posla kojim se žele baviti mladima pomaže odrediti

u kojim područjima mogu jačati svoje kompetencije tijekom školovanja i pripremati se za tržište rada.

Promjena zanimanja

Jedan dio učenika na kraju srednje škole razmišlja o prekvalifikaciji ili dodatnom osposobljavanju koje će mu omogućiti traženje posla u nekoj drugoj djelatnosti. Odrastanjem i osvještavanjem životnih ciljeva i sklonosti dio mladih koji su se obrazovali u području obrade metala prelazi u jednako traženu djelatnost ugostiteljstva i turizma ili iz usluga u tekstilnu industriju ili iz područja trgovine i ekonomije u zanimanja vezana uz prijevoz, primjerice vozač motornog vozila. Brzo stjecanje kvalifikacija, potrebnih znanja i vještina mladim nezaposlenima omogućujemo uključivanjem u programe obrazovanja odraslih – prekvalifikacije, osposobljavanja i usavršavanja za tražena zanimanja kao

što su CNC operater, CNC poslužitelj, CNC operater, šivač, monter fotona-ponskih sustava, barmen, zavarivač MIG MAG, pomoćnik u nastavi, voditelj EU projekata, CADD specijalist, prekvalifikacije u zanimanje vozača, osposobljavanje vozača CE kategorije, D kategorije i sl.

Tečajevi jezika A1 i A2 razine (engleskog, njemačkog, talijanskog) organizirani su za one koji vide mogućnost pronaći zaposlenje u djelatnosti usluživanja hrane i pića te djelatnosti smještaja, što je zadnjih godina postala zanimljiva opcija mladima koji studiraju izvanredno, ali i drugim nezaposlenima. U sklopu mjere obrazovanje nezaposlenih plaćena je edukacija, povrat troškova prijevoza te novčana pomoć za vrijeme trajanja obrazovanja, programi su odabrani temeljem potražnje na tržištu rada, a cilj je osigurati traženu radnu snagu te ulagati u ljudske resurse.

Samoinformiranje

Informacijski centar u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnom uredu Krapina nudi korisnicima na dostupan način najrazličitije informacije vezane za zapošljavanje i traženje posla, obrazovanje za zanimanje.

Korisnici mogu dobiti informativne letke, brošure i vodiče za izbor zanimanja, srednjoškolsko obrazovanje, izbor studija, odabir programa obrazovanja odraslih, letke koje publicira Područni ured Krapina ili druge relevantne institucije – srednje škole, Obrtnička komora –Krapinsko-zagorske županije, pučka učilišta. Mogu se koristiti različiti statistički i analitički materijali koje priprema Hrvatski zavod za zapošljavanje, baze podataka o poslodavcima ili ponuditeljima različitih oblika obrazovanja. Korisnici mogu tražiti individualnu pomoć pri profiliranju profesionalnih interesa, izradi životopisa, mini

CV-a, pisane zamolbe, mogućnost pretraživanja slobodnih radnih mjesta na web stranici Zavoda, savjetovanje pri razradi poduzetničke ideje kod samozapošljavanja i profesionalno informiranje.

Korištenjem e-alata u našim prostorima učenici se mogu informirati o različitim obrazovnim programima, zanimanjima, mogućnostima zapošljavanja te testirati svoje profesionalne interese i kompetencije kao i osobine koje traže poslodavci pomoću interaktivnih upitnika. Njihov dolazak u Područni ured Krapina u Odsjek za profesionalno usmjeravanje i korištenje programa provodio se organizirano u suradnji sa stručnim suradnicima škola ili u dogovoru s učenicima ili roditeljima, a u naš Informacijski centar može se doći i bez najave u vremenu od 7.00 do 15.00 sati.

S ciljem povećanja dostupnosti e-alata za profesionalno usmjeravanje odnedavno je Moj izbor: Upitnik interesa i kompetencija dostupan za korištenje putem Interneta na stranici <https://e-usmjeravanje.hzz.hr>.

Za ispunjavanje upitnika učeniku će trebati 20-ak minuta. Prvo treba odgovoriti na niz pitanja o svojim interesima i sklonostima, na temelju čega će sustav ponuditi zanimanja koja bi mu se mogla svidjeti. Zatim treba odgovoriti na niz pitanja o svojim vještinama, znanjima i sposobnostima, nakon čega će dobiti konačni savjet. Računalo će analizirati odgovore i predložiti nekoliko zanimanja koja bi mogla odgovarati s obzirom na iskazane interese i sklonosti te vještine, znanja i sposobnosti. Klikom mišem na bilo koje zanimanje s tog popisa, moći će pročitati njegov opis – sadržaj tipičnih poslova, potrebno obrazovanje, poželjne osobine radnika i slično.

PROFESIONALNO INFORMIRANJE PUTEM TISKANIH VODIČA I BROŠURA

Brošura **«Kamo nakon osnovne škole?»** za područje Krapinsko-zagorske županije i dodacima za područje Zagreba i Varaždinske županije. pripremala se, tiskala i distribuirala svim učenicima osmog razreda od početka rada Odsjeka za profesionalno usmjeravanje u Krapini 1998. godine.

U cilju što bolje informiranosti učenika završnih razreda osnovne škole te su brošure tiskane u cca 1500 primjeraka svake godine. Brošura je sadržajno obuhvaćala temeljna pitanja važna pri izboru zanimanja kao što su čimbenici profesionalnog izbora, mogućnosti zapošljavanja, vrste srednjih škola, uvjeti i kriteriji upisa, opisi zanimanja te popis srednjih škola i programa izobrazbe na području Krapinsko-zagorske županije, Varaždinske županije, Zagrebačke županije i Grada Zagreba.

Prelaskom na informacije većinom u elektroničkom obliku, od školske godine 2009./2010. pripremaju se u Središnjem uredu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje **regionalne brošure «Kamo nakon osnovne škole»** za područje Karlovačke,

Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke, Zagrebačke županije i Grada Zagreba. Ukupno pet publikacija tiska se u obliku priručnika, a dostupni su u elektronskom obliku na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje <http://www.hzz.hr>.

U brošurama se nalaze opisi zanimanja, popisi predmeta u srednjoj školi, informacije o uvjetima upisa, stipendijama, školama i programima obrazovanja, učeničkim domovima, najtraženijim zanimanjima te uslugama profesionalnog usmjeravanja Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

Svaka objedinjava podatke nekoliko okolnih županija, a u svim brošurama zajedno dostupni su podaci i informacije važne pri upisu u srednje škole za cijelu Republiku Hrvatsku:

- Što je sve važno pri donošenju odluke?
- Koje informacije trebamo prikupiti i kako do njih doći?
- Gdje pitati za savjet?
- U čemu nam mogu pomoći savjetnici za profesionalno usmjeravanje Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje?
- Kako izračunavamo bodove?
- Koja su najtraženija zanimanja?
- Kako do stipendije?...

Odgovore na navedena i još mnogo drugih pitanja potražite u informativnim brošurama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje „Kamo nakon osnovne škole?“.

SAMOINFORMIRANJE I MOGUĆNOSTI WEB PORTALA E-USMJERAVANJE

U sklopu projekta „Novi pristupi HZZ-a u pružanju usluga klijentima“ razvijena je nova usluga profesionalnog usmjeravanja u obliku interaktivnog web portala e-Usmjeravanje.

Za razliku od ranije korištenih standalone tehnologija, portal je nastao s idejom da se na jedno mjesto, lako dostupno, postave sve informacije koje su potrebne prilikom odabira programa obrazovanja, traženja posla, boljeg planiranja svoje poslovne budućnosti, postavljanja ciljeva u karijeri i njihovog ostvarivanja. Portal e-Usmjeravanje nudi brojne informacije i savjete koji korisnicima mogu pomoći u razvoju karijere i u poslovnim odabirima.

Namijenjen je svim ciljnim skupinama, bilo da se radi o učenicima koji su u školi, studentima na fakultetu, osobama koje su trenutačno nezaposlene ili onima koje imaju posao, ali bi željele promjenu u karijeri i dostupan je na stranici <https://e-usmjeravanje.hzz.hr>.

Na portalu se mogu pronaći i informacije o više od 250 zanimanja.

Za svako zanimanje navedeni su opisi poslova, potrebno obrazovanje i kompetencije za njihovo uspješno izvršavanje, mogućnosti zapošljavanja i ostale relevantne informacije. Ponuđeni su i sadržaji koji služe kao potpora u planiranju karijere, poput savjeta za pisanje životopisa i ponašanja tijekom važnog razgovora za posao.

Jedna od glavnih kvaliteta portala su novi upitnici samoprocjene koji pomažu korisnicima u procjeni vlastitih interesa i kompetencija u svrhu odabira pravog puta karijere, te u procjeni izraženosti osobina koje su poželjne na tržištu rada. Jedan od upitnika koje nudi portal e-Usmjeravanje je i **Moj izbor: Upitnik interesa i kompetencija**.

Također među e-alatima možete naći **Upitnik za samoprocjenu osobina ličnosti** povezanih s poslom koji će pomoći da korisnik dođe do jasnije slike o vlastitim osobinama

što će olakšati prepoznavanje zaposlenja koje mu najviše odgovara i **Upitnik: Osobine koje traže poslodavci**. Poslodavci kod kandidata traže stručna znanja koja su potrebna za obavljanje nekog posla, ali sve češće poslodavci naglašavaju da od budućih zaposlenika očekuju i neke druge karakteristike, kao što su vještine komuniciranja, timskog rada, rješavanja problema, snalaženja i reagiranja u novim situacijama itd. Rezultat upitnika "Osobine koje traže poslodavci" pokazat će u kojoj osoba ima osobine koje traže poslodavci.

Mnogi korisnici navode da su im navedeni alati zanimljivi i korisni, no oni ne mogu u cjelini nadomjestiti stručnu pomoć. Ukoliko su potrebne dodatne informacije, kontaktirajte savjetnika za profesionalno usmjeravanje.

Na stranicama su uključene i informacije o edukacijama, prekvalifikacijama, obrazovanju te mogućnostima koje nude Hrvatski zavod za

zapošljavanje i partnerske organizacije, uključujući i informacije o raznim mjerama i poticajima HZZ-a.

Tijekom 2015. i 2016. godine nastojali smo što više prezentirati mogućnosti portala suradnicima u školama koji također, u okviru svog djelovanja rade s djecom u području profesionalnog usmjeravanja, putem informiranja, plakata, letaka, sastanaka i radionica, a posljednjih godina vidimo da je u širokoj upotrebi. Praksa je pokazala da je vrlo brzo ovaj alat našao primjenu u školama, a povratne informacije govore o tome da se portalom služe profesori u školama, omogućava se korištenje učenicima u školi, a također program koriste i roditelji s učenicima.

Ako sagledavamo profesionalno usmjeravanje kao proces, dobrom praksom pokazalo se usklađivanje i objedinjavanje različitih usluga različitih pružatelja usluga profesionalnog usmjeravanja u hodogram aktivnosti za učenike koje se organiziraju

tijekom nastavne godine te prema segmentiranim ciljanim skupinama. Stoga rado surađujemo sa školama i sudjelujemo na njihovim aktivnostima Dana karijera, Tjedna karijera, Otvorenim danima, Otvorenom satu i sličnim događanjima koja povezuju razne pružatelje i oblike usluga profesionalnog usmjeravanja.

RAD NA POVEZIVANJU NOSITELJA PROFESIONALNOG USMJERAVANJA MLADIH

Profesionalno usmjeravanje mladih je u svakoj zajednici djelatnost od interesa socijalnih partnera i sudionika u obrazovanju, zapošljavanju i gospodarstvu te je stoga važno razviti sustav lokalnog partnerstva svih dionika zainteresiranih za područje djelovanja profesionalnog usmjeravanja mladih.

Jedna od aktivnosti na povezivanju nositelja profesionalnog usmjeravanja mladih je i dugogodišnja suradnja Obrtničke komore Krapinsko-zagorske županije, osnovnih i srednjih škola, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina i Krapinsko-zagorske županije na organizaciji i provedbi zajedničkih **Prezentacija zanimanja** namijenjenih učenicima i roditeljima.

Ta se suradnja odvija već dugi niz godina, a nastavljena je i 2019. godine, s ciljem informiranja o mogućnostima nastavka školovanja za sva zanimanja i obrazovne programe na području naše županije, a s posebnim naglaskom na potrebe tržišta rada i tražena zanimanja.

Prezentacija zanimanja namijenjena je i učenicima i roditeljima kako bi na jednom mjestu dobili poticaj i ključne informacije, mogućnost interakcije

i postavljanja pitanja te relevantne odgovore dionika. Jedino na temelju kvalitetnih i cjelovitih informacija učenik može lakše odlučiti je li školovanje koje odabire pravi izbor za njega.

Krapinsko-zagorska županija sa partnerima Hrvatskim zavodom za zapošljavanje Područnim uredom Krapina, HGK Županijskom komorom Krapina, Obrtničkom komorom Krapinsko-zagorske županije te u suradnji sa srednjim školama Krapinsko-zagorske županije i uz češće poslodavaca koji su osvijestili važnost poticanja upisa u deficitarni zanimanja započela je ciklus prezentacija srednjoškolskih zanimanja i programa za učenike 8. razreda i njihove roditelje 2019. godine u Osnovnoj školi Augusta Cesarca u Krapini.

Kako bi roditeljima i učenicima približili osobito deficitarna zanimanja, mogućnosti zapošljavanja i stipendiranja, uvjete rada te privlačne aspekte zanimanja za koja je bio ranije manji interes, prikazani su promo filmovi o deficitarnim zanimanjima u metaloprađivačkoj industriji i građevinarstvu te ugostiteljstvu, a uslijedile su prezentacije izlagača, predstavnika pojedinih srednjih škola.

Prezentacije učenicima i roditeljima na jednom mjestu nude niz informacija važnih za profesionalni odabir prvog zanimanja, a obuhvatile su teme:

- Kako izabrati pr(a)vo zanimanje?
 - predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina
- Prikaz deficitarnih zanimanja u građevinskoj industriji i ugostiteljstvu
 - Prikazivanje kratkog filma (građevinarstvo 2 i ugostiteljstvo) o deficitarnim zanimanjima u KZZ
- Informacije o upisu u Jedinstveni model obrazovanja za trogodišnja zanimanja – predstavnik Udruženja

- obrtnika Obrtničke komore Krapinsko-zagorske županije
 - Prikaz deficitarnih zanimanja u metalnoj i građevinskoj industriji
 - Prikazivanje kratkog filma (građevinarstvo 1 i metalna industrija) o deficitarnim zanimanjima u KZZ
 - Prezentacije programa srednjih škola KZZ – predstavljajući zanimanja/programa obrazovanja za koja se moguće školovati u KZZ – predstavnici srednjih škola s područja Krapinsko – zagorske županije
 - Pitanja roditelja i učenika
- Na ovaj način omogućeno je korisnicima, učenicima i roditeljima, da na jednom mjestu čuju najnovije, ciljane, neposredne i točne informacije o:
- programima srednjih škola u KZZ i upisnim mogućnostima,
 - opisima zanimanja,
 - relevantnim predmetima za upis i predmetima koje će imati u srednjoj školi,
 - organizaciji nastave i

- specifičnostima struke,
- deficitarnim i sufcitarnim zanimanjima te mogućnostima zapošljavanja,
- uslugama profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnom uredu Krapina, u odsjeku za profesionalno usmjeravanje,
- načinu provedbe upisa i izboru kandidata,
- sustavu školovanja za obrtnička zanimanja, načinu izbora naučnika i sklapanja ugovora o naučovanju te provođenju praktične nastave u obrtničkoj radionici,
- mogućnostima nastavka obrazovanja nakon srednje škole,
- stipendiranju učenika za deficitarna zanimanja,
- zdravstvenim zahtjevima,
- mogućnostima nastavka obrazovanja na studijima.

Tiskani, slikovni i video materijali nadalje mogu poslužiti i stručnim suradnicima i razrednicima osnovnih škola u informiranju učenika.

Nakon kratkih izlaganja i prezentacija programa srednjih škola, organizirani su info-pultovi prisutnih izlagača na kojima su se učenici i roditelji mogli osobno obratiti, detaljnije se informirati, dobiti informativne materijale, letke i odgovore na svoja pitanja.

Zbog činjenice da je otprilike 30% učenika još uvijek neodlučno, prema rezultatima ankete kojom smo obuhvatili učenike završnog razreda, Hrvatski zavod za zapošljavanje tom prilikom predstavio je detaljnije:

- usluge profesionalnog informiranja, savjetovanja i psihologijskog profesionalnog savjetovanja koje su za učenike besplatne,
- računalni program za samoinformiranje i samoprocjenu profesionalnih interesa i mogućnosti portala E-usmjeravanje,
- listu deficitarnih obrtničkih zanimanja za područje Krapinsko-zagorske županije za koje HZZ preuzima trošak liječničke svjedodžbe i pregleda učenika,
- statističke podatke o deficitarnim i suficitarnim zanimanjima i kretanju na tržištu rada,
- bitne činitelje koji utječu na izbor zanimanja,
- regionalnu brošuru „Kamo nakon osnovne škole?“.

Uz veliki angažman i suradnju ravnatelja i stručnih suradnika iz svih osnovnih škola bilo je moguće realizirati ovakve aktivnosti i okupiti veliki broj učenika i korisnika tijekom godina, što je ocijenjeno kao primjer dobre prakse s područja Krapinsko-zagorske županije.

DAN PROFESIONALNOG USMJERAVANJA U KRAPINI

Dan profesionalnog usmjeravanja organiziramo u proljeće niz godina, a

na ovoj manifestaciji predstavljaju se zanimanja za koja se mladi mogu školovati u srednjim školama na području Krapinsko-zagorske županije. Kroz prezentacije, radionice i maštovito i interaktivno organizirane izložbene prostore osnovnoškolcima se nastoje približiti uvjeti rada i školovanja u pojedinom zanimanju. Srednje škole predstavljaju svoje obrazovne programe na različite načine i raznim demonstracijama.

Prisutnost poslodavaca i gospodarstvenika omogućava mladima da se upoznaju sa zahtjevima poslodavaca i ponudom radnih mjesta te različitim aspektima tržišta rada i konkretnim radnim pozicijama u pojedinim tvrtkama. Niz obrazovnih ustanova i učilišta prezentira svoje programe za obrazovanje odraslih.

Učenici srednjih škola aktivno se angažiraju i uključuju u aktivnosti kao informatori na izložbenim prostorima, demonstriraju što su naučili tijekom školovanja, a imaju i priliku dogovoriti i prvo zaposlenje ili stručno osposobljavanje.

Dan profesionalnog usmjeravanja usmjeren je posjetiteljima, učenicima osmih razreda osnovnih škola kako bi se upoznali s mogućnostima daljnjeg obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije, potrebama na tržištu rada, sa zanimanjima te koristili usluge profesionalnog usmjeravanja, a dolazak je ponegdje organiziran autobusima od strane škole, lokalne samouprave ili posjetitelji dolaze s roditeljima.

Sve te aktivnosti imaju za cilj pomoći učenicima pri odabiru njihovog prvog zanimanja, potaknuti ih da istražuju i suoče se s izborom koji je pred njima te osvijeste važnost dobrih i pripremljenih, a ne stihijskih profesionalnih odluka.

Svake godine sve je više posjetitelja prigodom dana profesionalnog usmjeravanja, a mnoge škole organizirano dovode učenike u sklopu terenske nastave ili realizacije drugih programski povezanih sadržaja.

Razgovor s učenicima, iskustva s prakse, razgovor s profesorima, različiti strojevi, uređaji, alati, proizvodi, usluge, dinamika posla... sve su to prilike da učenici saznaju više o zanimanjima koja ih privlače, testiraju svoju odluku i steknu uvid u neke aspekte zanimanja za koja se mogu školovati u srednjim školama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Prezentacije poslodavaca sve više su ciljane upravo prema populaciji učenika ne bi li odabrali zvanje s kojim će naći radno mjesto u djelatnostima u kojima je izražena potražnja za radnicima – strojna obrada metala, obrada tekstila, prijevoz, ugostiteljstvo i turizam. Promjene u gospodarstvu, tehnologiji i potražnji za radnicima jako su velike i jako brze tako da se sve više poslodavci ili njihovi zaposlenici uključuju u profesionalno usmjeravanje kako bi neposredno pričali o razvoju djelatnosti, poslovima i poslovnim procesima, radnim uvjetima

i mogućnostima napredovanja, tehnološkim zahtjevima i mogućnostima internih edukacija, natjecanja te razvoja ključnih kompetencija zaposlenika naglašavajući važnost cjeloživotnog učenja i razvoja karijere, u okviru tribina, susreta, prezentacija.

Nerazmjer i neusklađenost između ponude vještina i potreba tržišta rada karakterističan je za naša lokalna tržišta rada i povećava se, stoga je to nešto što nastojimo u što većoj mjeri umanjiti ili prevladati.

Budući da svaka osoba posjeduje svoj jedinstven i neponovljiv sklop interesa, vrijednosti i sposobnosti, profesionalno usmjeravanje s ciljem pomoći pri odabiru obrazovnog programa/zapošljavanja, uvažava mogućnosti, želje i potrebe korisnika, te potrebe i mogućnosti tržišta rada. Ako radimo ono što je u skladu s našim životnim vrijednostima i što nas istinski zanima, bit ćemo zadovoljni, ispunjeni i visoko motivirani. Radna uspješnost bit će posljedično viša i s tim povezani pozitivni efekti u razvoju karijere. Radimo li ono što je s njima u suprotnosti, bit ćemo nezadovoljni, demotivirani, s osjećajem praznine i neispunjenosti, bez obzira jesmo li

objektivno uspješni. S druge strane, dugotrajna nezaposlenost i kasno uključivanje u svijet rada, socijalna isključenost, siromaštvo, nezadovoljstvo, osjećaj promašenosti, apatija, propuštanje prilika i druge posljedice dugotrajne nezaposlenosti prijetnja su gospodarskom i društvenom razvoju, posebice ako se s time susreću mladi koji su stekli kvalifikacije i vještine za kojima je slabija potražnja na tržištu rada.

U procesu profesionalnog usmjerenja, informacije o mogućnostima zapošljavanja predstavljaju samo jedan od čimbenika koji utječu na izbor, ali izuzetno važan.

Ponekad, upravo tom elementu mladi sami ne pridaju dovoljno važnosti pa se težište prenosi na želje i interese ili postignuća u prethodnom obrazovanju ili nešto treće. Ono što učenici često sami ne prepoznaju kao važan element, upravo je mogućnost zapošljavanja pa će zbog toga samo manji broj učenika te informacije prikupljati samostalno. S obzirom na pomak prema samoinformiranju u području profesionalnog informiranja i usmjeravanja koji je prisutan posljednjih godina, ovdje je uloga savjetnika tim važnija da korisniku/učeniku omogući pristup relevantnim informacijama i uključi ovaj bitan element u proces donošenja odluke.

III. PREPORUKE ZA OBRAZOVNU UPISNU POLITIKU I POLITIKU STIPENDIRANJA ZA 2020. GODINU

UREDBA VLADE O PRAĆENJU, ANALIZI I PREDVIĐANJU POTREBA TRŽIŠTA RADA

Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 15. srpnja 2010. godine Uredbu o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izradi i uzimanju u obzir preporuka za obrazovnu upisnu politiku u okviru provedbe Programa gospodarskog oporavka.

Na temelju navedene Uredbe, Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje donijelo je Plan i metodologiju praćenja, analize i predviđanja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izrade preporuka za obrazovnu upisnu politiku. U skladu s navedenim Planom i metodologijom, regionalni/područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, provode analizu i prognozu potreba tržišta za pojedinim zvanjima, te izrađuju preporuke za obrazovnu upisnu politiku. Preporuke se odnose ne samo na upis, već i na stipendiranje učenika i studenata.

Analiza i prognoza potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima provedi se na temelju statističkih podataka i relativnih pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile (brzina zapošljavanja, stopa zapošljavanja), podataka o planiranom zapošljavanju pojedinih zanimanja dobivenih anketom poslodavaca, uvida dobivenih

posredovanjem, te podacima iz strategija i planova gospodarskog razvoja, odnosno planova i najava investicija na regionalnoj i lokalnoj razini. Pri tome se u obzir uzimaju i podaci o broju već upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. Analize, prognoze i preporuke izrađuju se na razini lokalnih tržišta rada kako su ih odredili područni/regionalni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Lokalna tržišta rada uglavnom su županije, ali mogu biti i dijelovi županija, te pojedinačni gradovi ili općine.

U izradi preporuka za područje Krapinsko-zagorske županije sudjeluje Tematska radna skupina za tržište rada KZZ, sukladno Sporazumu regionalnog partnerstva za praćenje i procjenu potreba (KZZ, HZZ PU Krapina, OK KZZ, HGK ŽK Krapina, Zagorska razvojna agencija), a sve radi zajedničkog rada na sustavnom praćenju, procjeni i utvrđivanju potreba na tržištu rada. Na osnovnu procjenu Tematske radne skupine za tržište rada KZZ izrađuje se lista obrazovnih programa u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata, odnosno smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata.

Budući da se pojedini obrazovni programi ne provode na području nekih lokalnih tržišta rada, preporuke se u njihovom slučaju odnose samo na stipendiranje učenika i studenata koji pohađaju takve programe na drugim područjima. Programi koji se ne provode na području lokalnog tržišta rada označavaju se zvjezdicom (*).

Preporuke imaju kvalitativni karakter. Preporuča se povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika i studenata u pojedinim obrazovnim programima, ali se ono ne određuje kvantitativno. Opetovanom

pojavljivanju pojedinih obrazovnih programa trebat će pridavati sve veću težinu i uzimati ga u obzir sve ozbiljnije prilikom donošenja odluka.

Promjene obrazovne upisne politike i politike stipendiranja na temelju preporuka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pridonijet će usklađivanju obrazovanja s potrebama tržišta rada odnosno umanjiti strukturnu neusklađenost između ponude rada i potražnje za radom, što je jedan od glavnih dugoročnih problema hrvatskog tržišta rada.

PREPORUKE ZA OBRAZOVNU UPISNU POLITIKU I POLITIKU STIPENDIRANJA

Za područje Krapinsko-zagorske županije donesene su preporuke za 2020. godinu:

1. Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski

Vozač/vozačica motornog vozila*

Bravar/bravarica

Zidar/zidarica

Konobar/konobarica

Monter/monterka suhe gradnje

Elektroinstalater/elektroinstalaterka

Tesar/tesarica

Automehaničar/automehaničarka

Vodoinstalater/vodoinstalaterka

CNC operater / CNC operaterka

Soboslikar-ličilac/

soboslikarica-ličiteljica

Kuhar/kuharica

Stolar/stolarica

Instalater/instalaterka grijanja i

klimatizacije

Strojbravar/strojbravarica

Pekar/pekarica*

Autolakirer/autolakirerica

Tokar/tokarica

Mesar/mesarica*

Autolimar/autolimarica*

Keramičar-oblagač/

keramičarka-oblagačica

Krojač/krojačica*

Četverogodišnji ili petogodišnji srednjoškolski

Medicinska sestra opće njege /

medicinski tehničar opće njege

Stručni studij

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje*

Sveučilišni studij

Medicina*

Strojarstvo*

Građevinarstvo*

Matematika*

Logopedija*

Anglistika*

Germanistika*

Elektrotehnika i informacijska

tehnologija*

Farmacija*

Informatika*

Fizika, nastavnički smjer*

Edukacijska rehabilitacija*

* znači da se obrazuje u ustanovi izvan

Krapinsko-zagorske županije

2. Obrazovni programi u kojima treba smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski

-

Četverogodišnji srednjoškolski

konomist/ekonomistica

Upravni referent / upravna referentica

Fizioterapeutski tehničar / fizioterape-

utska tehničarka

Komercijalist/komercijalistica

Stručni studij

Poslovna ekonomija u turizmu i

ugostiteljstvu

Poslovna ekonomija*

Sveučilišni studij

Poslovna ekonomija*

* znači da se obrazuje u ustanovi izvan

Krapinsko-zagorske županije

IV. OPISI DEFICITARNIH ZANIMANJA (Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata, Preporuke za 2020. godinu)

Trogodišnji srednjoškolski

Vozač/vozačica motornog vozila

Vozač se bavi prijevozom putnika ili robe, upravlja vozilom unutar gradskog područja ili u međumjesnom i međunarodnom prometu. Priprema vozila za prijevoz, vodi prijevoznu dokumentaciju, otklanja manje kvarove na vozilu, preuzima teret u prijevozu, nadzire utovar i istovar te vodi brigu o njegovoj zaštiti. Nakon školovanja i određenog radnog iskustva polaznik se kroz stručno usavršavanje može osposobiti za npr. vozača autobusa, vozača kamiona, taksi vozača, autodizalčara i položiti ispite za potrebne kategorije vozila. Vozač mora imati dobru sposobnost uočavanja, donošenja odluka, mentalne i psihomotorne sposobnosti što se utvrđuje posebnim liječničkim pregledima. Svi vozači moraju izvrsno poznavati ceste i putove kojima voze.

U školi imaju predmete kao što su: osnove prijevoza i prijenosa, matematika, fizika, kemija, biologija, geografija, strojarstvo, cestovna vozila, prva pomoć u cestovnom prometu, tehnologija goriva i maziva, zaštita na radu, prijevoz tereta, prijevoz putnika, prometna kultura, prometna tehnika, propisi u cestovnom prometu, upravljanje motornim vozilom te praktičnu nastavu.

Zidar/zidarica

Obavlja poslove zidanja pojedinačnih elemenata građevine i njihovog povezivanja u stabilnu konstrukciju. Postavlja temelje, gradi zidove, stupove, stropove, mostove,

betonira ceste, tunele i sl. Također postavlja hidroizolaciju, kanalizaciju, otvore za vrata i prozore. Posao obavlja u svim vremenskim prilikama. Posao uključuje zidanje - slaganje opeka, kamenih blokova ili blokova od nekog drugog materijala, njihovo spajanje žbukom različitog primjerenog sastava. Zidar postavlja okvire za prozore i vrata i sl. Može raditi na visokogradnji, niskogradnji ili hidrogradnji. Najčešće radi na gradilištu ili u pogonima za proizvodnju građevinskih proizvoda i montažnih elemenata. Često radi na otvorenim građevinama, na skelama i ljestvama, na velikim visinama i u dubokim građevinskim jamama. U školi može imati stručne predmete: građevinski materijal, građevinske konstrukcije, poznavanje nacрта, ustrojstvo i obračun radova, zidarski radovi, praktičnu nastavu i stručnu praksu. Oni koji su zadovoljni svojim zanimanjem ističu odličnu zapošljivost, prednosti primjene novih strojeva, tehnologije, materijala i kreativni aspekt rada.

Bravar/bravarica

Bravari se bave proizvodnjom metalnih ograda, metalnih prozora, vrata i drugih metalnih građevinskih elementa, metalnog namještaja različitih ručnih alata, jednostavnijih dijelova strojeva, itd. Brave, ključevi i zasuni, po kojima je ovo zanimanje dobilo ime, danas se uglavnom izrađuju tvornički i automatskim strojevima. Bravar je jedno od starijih i osnovnih zanimanja metalske struke. Njihova je zajednička karakteristika ponajprije ručna obrada metala. Svaki bravar mora znati čitati nacрте i razumjeti tehničku dokumentaciju. Kad dobije radni nalog bez nacрта ili dokumentacije, mora sam izraditi skicu i odabrati odgovarajući materijal. Po predloženoj ili vlastitom nacrtu, crta na odabranom materijalu oblike i mjere, koje potom ručno ili strojno izrezuje. Tako grubo oblikovane predmete oblikuje u finalne proizvode – piljenjem, bušenjem, rezanjem navoja, glodanjem,

brušenjem, zakivanjem, zavarivanjem i drugim postupcima obrade, te ih montira. Osim ručnih alata koristi i jednostavne strojne alate kao što su bušilica, mehanička dljetka, strojne škare, pile za metal, brusilice i drugo. Stručna znanja bravara obuhvaćaju temeljna znanja obrade metala (piljenje, glodanje, rezanje, brušenje, zakivanje), posebno zavarivanja (MIG MAG, TIG, REL). Bravar mora poznavati svojstva i načine obrade različitih metala, inox čelika, izradu proizvoda crne bravarije, umjetničke bravarije, kovane ograde, ograde od inoxa, čelika i dr. Bravar mora imati dobru ručnu spretnost, sposobnost prostornog predočavanja, smisao za tehniku i rješavanje tehničkih problema, a poželjna je i kreativnost. Pritom mora biti precizan i točan. Može se zaposliti u metalskoj industriji, građevinarstvu i u ostalim industrijskim granama te u obrtničkim radionicama.

Konobar/konobarica

Poslužuje hranu i piće u ugostiteljskim objektima te priprema, održava i uređuje inventar ugostiteljskog objekta. Za konobare je važno da u poslu budu komunikativni, otvoreni, susretljivi jer svoje poslove uglavnom obavljaju u kontaktu s drugim ljudima. Poslovi uključuju dočekivanje gostiju, evidentiranje narudžbi, posluživanje hrane i pića, pospremanje stola, priprema računa. Zaduženi su za pripremu stolnog rublja, stolnog inventara, raspoređivanje stolova i uređivanje za posluživanje. Rade u restoranima, hotelima i drugim mjestima s ponudom hrane, i u ugostiteljskim objektima koji pružaju usluge posluživanja pića, primjerecafe-barovi, cocktail-barovi, noćni klubovi i dr. Važne su komunikacijske i socijalne vještine, poznavanje pravila ponašanja, različitih kultura a znanje više jezika je prednost u napredovanju. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su: matematika u struci, strani jezik, tehnologija znanja, turistička geografija, poslovna

psihologija i komunikacije, kulturno-povijesna baština, marketing u turizmu, enologija s gastronomijom, vođenje i organizacija restorana, praktična nastava.

Monter/monterka suhe gradnje

Montira pregradne stijene, pomoću metalnih podkonstrukcija, gips-kartonskih ploča i zidnih obloga od drva i drugih materijala. Izvodi spuštene i zakrivljene stropove, oblaže zidove i stropove te montira raznovrsne izolacijske zidove. Vrlo često je potrebno čitati građevinske nacрте kako bi se radovi izvodili upravo onako kako je predviđeno nacртом. Za obavljanje ovog posla potrebna je opća tjelesna snaga i izdržljivost, zadovoljavajuća usklađenost vidnih informacija i rada ruku, preciznost i snalažljivost te osjećaj za funkcionalnost, sklad i lijep izgled prostora. Monter posao obavlja stojeći, često mijenja položaj tijela, okreće se, prigiba, penje ili čučni. Iz navedenih razloga posao montera suhe gradnje ne mogu obavljati osobe s većim ili trajnijim zdravstvenim problemima, oboljenjima koštano-mišićnog sustava, kroničnim bolestima unutarnjih organa, alergijama te većim poteškoćama vida i smanjenom pokretljivošću ruku i prstiju. U stručnom dijelu edukacije može imati predmete: građevinski materijali, građevinske konstrukcije, poznavanje nacрта, ustrojstvo i obračun radova, izvođenje suhe gradnje, praktična nastava i stručna praksa.

Tesar/tesarica

Izrađuje, montira i podiže drvene konstrukcije na gradilištu. Montira skele i radne platforme, oplata za sve vrste konstruktivnih i nekonstruktivnih elemenata na objektu te izrađuje krovne konstrukcije i toplinske izolacije potkrovlja, drvena stubišta i ostale drvene objekte (manje drvene kuće i sl.). Poslovi uključuju i zaštitu drvenih konstrukcija od vode, vlage i vremenskih utjecaja. Također, obavlja i sanacijske radove kao što je popravak i održavanje drvenih

konstrukcija. Važno je znanje o svojstvima i strukturi različitih materijala – prije svega drveta i drugih građevinskih materijala s kojima se susreće u radu (opeka, mort, beton, veziva za drvo, boje, lakovi i dr.). Treba poznavati građevne konstrukcije, projektnu dokumentaciju i ostale elemente u građevini - temelje, izolacije, stropne konstrukcije, stubišta i dr. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su: građevinski materijali, građevinske konstrukcije, poznavanje nacрта, ustrojstvo i obračun radova, tesarski radovi, praktična nastava i stručna praksa. Jedno od najstarijih, a istovremeno zanimanje za kojim je potražnja sve veća. Zahtijeva dobre sposobnosti pa je stoga cijenjeno u struci.

Elektroinstalater/elektroinstalaterka

Elektroinstalater/elektroinstalaterka postavlja, ispituje, stavlja u pogon i održava niskonaponske instalacije i postrojenja za raspodjelu električne energije, autenske i komunikacijske instalacije, uzemljenja i gromobrane te postrojenja za izjednačavanje potencijala, rasvjetnih uređaja i rezervnih izvora električne energije. Također, radi na obilježavanju instalacija, postavljanju cijevi i vodova, ugradnji razvodnih ormara, priključnih elemenata, električnih uređaja i elektroopreme. Važan dio posla elektroinstalatera odnosi se na održavanje električne opreme. Elektroinstalater treba biti sistematičan i precizan u radu te mora biti oprezan zbog opasnosti od ozbiljnijih ozljeda. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su: osnove računalstva, tehničko crtanje i dokumentiranje, matematika u struci, elektrotehnika, električni strojevi i uređaji, električne instalacije, električne mreže i postrojenja, elektronika i upravljanje, stručna praksa. Izrazito velika potražnja za ovim zanimanjem, zanimljivost posla te mogućnost pokretanja vlastitog posla čini ovo zanimanje privlačnim.

Soboslikar-ličilac/soboslikarica

Posao soboslikara – ličiloca/ličilateljice je obojiti vanjske i unutarnje površine zgrada. Može oslikavati i ukrašavati hodnike i stubišta, ličiti drvene, metalne ili kamene dijelove građevina. Najprije struganjem, čišćenjem i izravnavanjem pripremaju zidove za bojenje na čiju površinu zatim nanose različite vrste boja (kistovima, valjcima ili posebnim prskalicama). Drvene, metalne ili kamene dijelove građevina priprema za rad, brušenjem, struganjem, spaljivanjem starog laka i sloja boje, te čišćenjem i izravnavanjem. Soboslikari zatim poslojavaju i završno boje mineralne, drvene i metalne podloge, a moraju znati prije početka radova odabrati i izračunati količinu potrebnog materijala računajući površine koje je potrebno obrađivati. Trebaju steći vještinu izbora i korištenja alata, strojeva i radnih sprava potrebnih za rad te uljučene komunikacije s naručiteljima. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su: tehnologija znanja, crtanje s osnovama obojenja, matematika u struci, računalstvo, izborni dio i praktična nastava. Zapošljavaju se u poduzećima koja se bave završnim radovima u graditeljstvu. Soboslikari koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti znanja dinamičnost i kreativnost, stalna izmjena zadataka, dobra fizička kondicija, rad u zatvorenom prostoru, potražnja za vještinama, isticanje kvalitete u izvedbi posla, dobra mogućnost samozapošljavanja, te osamostaljivanje kroz privatni obrt kroz polaganje majstorskog ispita.

Vodoinstalater/vodoinstalaterka

Izrađuje i montira elemente vodovodnih instalacija i uređaja koji omogućavaju dotok vode od glavnog voda do trošila ili ih i popravljaju. Izrađuje i priprema elemente instalacija i uređaja za ugradnju te obavlja pripremne radove na objektu za izvođenje vodovodnih instalacija. Koristi bušilice, alate za rezanje i savijanje. Radi poslove montaže i priključivanja

sustava za pripremu tople vode, solarnih sustava, dezinfekcije mreže i spajanja cjevovoda za odvod otpadnih voda. Vršiti ispitivanje i nadzor vodovodnih uređaja na nepropusnost, nadzire uređaje tijekom rada te radi na održavanju i čišćenju vodovodnih uređaja. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su: matematika u struci, osnove računalstva, tehničko crtanje, osnove tehničke mehanike, tehnologija obrade i montaže, elementi vodovodnih instalacija protoka, osnove automatizacije, tehnologija strojarskih instalacija, tehnologija vodoinstalacija, praktikum, izborni predmeti i stručna praksa. Vodoinstaleri koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja izrazita potražnja za vodoinstalaterskim radovima i mala konkurencija zbog deficitarnosti zanimanja, prilika za obrtništvo, rad nije fizički pretežak, raznolik je, nije monoton, prilika je za osobe koje imaju smisla za organizaciju, rješavanje problema, poslovanje i tehničku inteligenciju.

CNC operater / CNC operaterka

CNC operater radi u tvrtkama strojne obrade, u pogonima održavanja i proizvodnje strojnih dijelova i uređaja. Može rukovati klasičnim i numerički upravljanim alatnim strojevima (NUAS) u proizvodnji i izradi strojnih dijelova, pri remontu strojeva i uređaja. Samostalno izrađuje jednostavnije tehničke crteže i skice, koristeći računalo, a složenije očitava kako bi prema njima mogao izrađivati izratke. Radi na upravljačkim računalima na numerički kontroliranim strojevima npr., za tokarenje ili glodanje, podešava ih, održava i popravlja. Za sve se proračune, skiciranja i crteže koristi odgovarajućim računalnim programima, naročito vezanim uz crtanje na računalo (AutoCAD, Catia, SolidEdge). Koristi se programom za simulaciju koji služi za programiranje CNC stroja i izvođenje 3D simulacija obrade za dvoosnu tokarilicu i troosnu glodalicu. CNC operater radi u

zatvorenim radnim prostorima, normalne temperature, uglavnom u prisutnosti drugih ljudi, često u smjenama. Može biti izložen ograničenom utjecaju buke, vibracija, emulzija ili prašine. U svom poslu može rukovati materijalima različite veličine i težine ili premješati terete (sirovac ili izradak). Služi se mjernim alatima, napravama i priborom CNC strojeva. Uz općeobrazovne predmete može u školi imati predmete kao što su osnove računalstva, tehničko crtanje, tehnička mehanika, tehnički materijali, elementi strojeva, osnove automatizacije, tehnologija obrade materijala, CNC strojevi, posluživanje CNC strojeva, CAD-CAM tehnologije, tehnologija održavanja alatnih strojeva, izborna nastava i stručna praksa. Operateri/ice koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad na jednom mjestu, primjena novih tehnologija, potražnja za radom i proizvodima ovoga tipa, mogućnost napredovanja, dobra prognoza razvoja djelatnosti ubuduće. Onima koji rade u industriji odgovara visoko razrađeni organiziran način rada, specijalizacija i detaljni poslovni procesi. Postoji i prilika za obrtništvo u djelatnosti za koju postoji dobro tržište. Rad nije fizički pretežak, prilika za osobe koje imaju strpljivost, preciznost i toleranciju na monoton period, smisao za detalje i preciznost te tehniku i prostorno predočavanje.

Kuhar/kuharica

Kuhar/kuharica priprema jela po narudžbi, topla i hladna jela, sastavlja dnevne i tjedne jelovnike. Posao kuhara uključuje naručivanje i preuzimanje namirnica, čišćenje, određivanje tehnologije pripremanja hrane, pripremanje namirnica i njihovu toplinsku obradu, podjelu hrane na pojedinačne obroke te garniranje i dekoriranje. Kuhar bilježi i podatke za dnevni obračun upotrijebljenih namirnica, izdanih obroka hrane te kontrolira zalih. U obavljanju poslova mora poštivati visoke higijenske standarde, održavati higijenu i čistoću

prostora i sredstava s kojima radi te vodi brigu o skladištenju nepotrošenih namirnica. Sudjeluje u pripremanju dnevnih menija te u pripremi proračuna za određena jela i obroke. U školi može imati stručne predmete kao što su: matematika u struci, tehnologija zanimanja, kulturno povijesna baština, marketing u turizmu, enologija s gastronomijom, vođenje i organizacija kuhinje, strani jezik, izborna nastava i stručna praksa. Kuhari/ice koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja velika kreativnost, dinamičnost, izazovnost posla, rad s ljudima prilikom prezentacije hrane, korištenje različitih namirnica, stilova, mogućnost stalne edukacije i specijalizacije.

Instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije

Instalater montira sustave centralnog, plinskog i električnog grijanja i sustave za grijanje i klimatizaciju, a također i održava, nadzire rad i servisira ih. Postavlja, nadzire, održava i popravlja toplinske uređaje (grijača tijela, kotlove, crpke, cijevi, sigurnosne dijelove i dr.) kao i centralne sisteme klimatizacije (motore, kompresore, termostate, svjećice i dr.). Prije instaliranja sustava centralnoga grijanja reže metalne cijevi, savija ih, spaja, reže prirubnice, držače te ispituje rad cjelokupnog sustava. Povremeno radi provjere i popravke, instalira i servisira centralne sisteme klimatizacije i niz komponenti hlađenja. Rad obavlja odlaskom na teren, kod naručitelja. Pri radu se koristi raznim alatima i mjernim instrumentima. U školi može imati stručne predmete kao što su: matematika u struci, osnove računalstva, tehničko crtanje, osnove tehničke mehanike, tehnologija obrade i montaže, elementi cijevnih instalacija i protoka, osnove automatizacije, tehnologija strojarskih instalacija, tehnologija grijanja i klimatizacije, praktikum, izborni predmeti, te stručna praksa. Instalateri/instalaterke koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja

dinamičnost, rad na terenu, spoj interakcije s ljudima i tehničke kompetencije te velika potražnja za uslugama.

Stolar/stolarica

Stolar radi s drvetom i sličnim materijalima. Izrađuje, ugrađuje, postavlja, popravlja i održava masivni namještaj i građevnu stolariju (prozore, vrata, stubišta, ograde, krovne nadstrešnice i dr.). Također, oblaže stropove i podove te izrađuje pregradne stijene. Može raditi i na restauraciji i rekonstrukciji namještaja ili se baviti oplemenjivanjem namještaja furnirom i letvicama. Posao stolara počinje zaprimanjem narudžbe, slijedi izrada nacрта i narudžbe svih potrebnih materijala. Nakon potrebnih mjerenja i skiciranja slijedi obrada materijala (piljenje, blanjanje, izrada veza ili spojeva, glodanje, bušenje, dubljenje drva i izrada utora te struganje i brušenje). Nakon obrade materijala spaja sve dijelove nakon čega slijedi završna površinska obrada uz nanošenje zaštitnih sredstava, lakiranje, brušenje laka i poliranje. U radu koristi pile, blanjalice, glodalice, bušilice, tokarilice, preše. Posao obavlja uglavnom u zatvorenim prostorima, dok građevinski stolar radi i na otvorenom. Predmeti u školi mogu biti: osnove računalstva, tehnologija zanimanja, poznavanje materijala, crtanje s konstrukcijama, matematika u struci i praktična nastava. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s podatnim materijalom - drvom, cijenjene tehničke kompetencije, potražnja za uslugama na širokom tržištu, kreativnost, mogućnost stvaranje i izrađivanje premeta.

Keramičar-oblagač/keramičarka-oblagačica

Raznim vrstama pločica oblaže podove, unutarnje zidove, terase, stupove i druge površine. Mora vladati tehničkim crtanjem, čitanjem i izradom nacрта te imati temeljna matematička znanja kako bi mogao obavljati precizna mjerenja i

proračune. Radi pretežno u zatvorenim prostorima, a ponekad i u vanjskim prostorima i industrijskim pogonima. U školi može imati predmete: građevinski materijali, građevinske konstrukcije, poznavanje nacrti, ustrojstvo i obračun radova, keramičarski i oblagrački radovi, praktična nastava, stručna praksa. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja što su to traženi majstori. Posao traži istovremeno dinamičnost, preciznost i kreativnost, spoj interakcije s ljudima i tehničke kompetencije te postoji velika potražnja za uslugama. Odlične su mogućnosti zapošljavanja, rada na terenu i samozapošljavanja.

Pekar/pekarica

Priprema različite vrste tijesta i od njega oblikuje kruh, peciva i ostale pekarske proizvode. Pekar proizvodi kruh i peciva od brašna različitih žitarica i ostalih sastojaka kao što su sol, voda, kvasac i sl.. U školi može imati predmete: matematika u struci, higijena i sanitacija, osnove prirodnih znanosti, poznavanje sirovina, proizvodni procesi u pekarstvu, čuvanje i transport pekarskih proizvoda, te stručna praksa. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s podatnim materijalima, kreativnost u oblikovanju proizvoda, uvođenje novih tehnika i sastojaka, vještine. Jedno od najstarijih zanimanja s prognozom stabilne dugoročnije potražnje. U hrvatskoj tradicija pekarskih proizvoda nadograđena je velikom tržišnom ponudom raznovrsnih pekarskih proizvoda.

Strojbravar/strojbravarica

Bavi se proizvodnjom strojeva za opće namjene, proizvodnjom, održavanjem i montažom strojeva, strojnih dijelova, elemenata i sklopova. Sastavlja nove strojeve i uređaje, radi na održavanju postojećih, izrađuje pojedine elemente stroja, ustanovljava kvarove te obavlja manje popravke. Sastavlja elemente

za prijenos snage i okretaja (remenske prijenosnike, lančanike), hidraulične uređaje, crpke, ugrađuje osovine, zupčanike, brtvila, izrađuje kanale za podmazivanje i dr. Prema planu održavanja strojeve rastavlja u skladu s utvrđenim redoslijedom, čisti pojedine dijelove, provjerava njihovo stanje, potrošene dijelove zamjenjuje novima, podmazuje pokretne dijelove i ponovno sastavlja stroj. U školi može imati stručne predmete: osnove računalstva, matematika u struci, tehničko crtanje, osnove tehničkih materijala, osnove tehničke mehanike, elementi strojeva, osnove automatizacije, nove tehnologije i stručnu praksu. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja raznovrsnost radnih mjesta, kompanija i djelatnosti u kojima se mogu zaposliti, zapošljivo zanimanje iz grupe strojarstva, rad u zatvorenim prostorima, mogućnost osmišljavanja novih proizvoda za različite grane gospodarstva (npr. poljoprivredu, proizvodne pogone, komunalnu djelatnost) i poboljšani rješenja za postojeće strojeve i uređaje.

Mesar/mesarica

Obavlja poslove kategorizacije mesa, prerađuje meso i proizvodi mesne prerađevine. Posao mesara uključuje preuzimanje stoke za klanje, omamljivanje i klanje, rasijecanje trupa, obradu pojedinih dijelova mesa, razvrstavanje mesa, proizvodnju svježeg mesa, suhomesnatih proizvoda, masti, kuhanih i sirovih salamura i dr. Mesar također kupuje meso, priprema ga za prodaju i prodaje ga. Izuzetno je važno strogo pridržavanje i provođenje higijenskih postupaka te prepoznavanje i saniranje nepoželjnih promjena na mesu. Mesar popunjava dokumentaciju vezanu uz držanje i skladištenje mesa i mesnih prerađevina, izdaje račune i izračunava cijenu pri prodaji mesa i prerađevina. U svom radu također rukuje različitim strojevima i alatima te brine o njihovu održavanju. U školi može imati

predmete kao: matematika u struci, higijena i sanitacija, osnove prirodnih znanosti poznavanje sirovina, primarna obrada stoke za klanje i tehnologija obrade mesa, prerada mesa i mesne prerađevine, kultura komunikacije i usluživanja, marketing, izborna nastava te praktična nastava. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja dugogodišnja tradicija, stalna potreba za kadrovima, različite mogućnosti zapošljavanja od obrta do industrije, prodavaonica do prerade, usluge i samostalnog obrta. Nedostatak školovanih kadrova posebno je izražen u KZZ, a promet mesnim prerađevinama ima tržište i tradiciju. Vještine u ovom zanimanju su jako prepoznatljive, a time i cijenjenost zanimanja.

Tokar/tokarica

Tokar/tokarica rukuje tokarskim strojem i izrađuje elemente za strojeve i alate (osovine, vretena, matice, klipovi, ventili, vijci, prsteni, spiralne opruge i dr.), a radi i na poslovima održavanja stroja. Osim izrade elemenata za strojeve i alate, može se specijalizirati za drvotokarenje i izradu obliha dijelova od drveta (npr. dijelovi za ograde, namještaj i sl.) ili gotovih uporabnih i ukrasnih predmeta. U svom radu koristi različite materijale (željezo i njegove legure, čelik, obojene metale, plastične mase i drvo). U radu se služi alatima za rezanje i tokarskim strojevima za obradu vrlo složenih predmeta (konusi, vanjski i unutarnji navoji). Manje složene predmete obrađuje glodalicama, bušilicama i brusilicama. Osim stručnih znanja koja se stječu u školi i na radnom mjestu, za obavljanje poslova potrebna je spretnost ruku i prstiju i razvijena okulomotorna koordinacija. U školi može imati stručne predmete kao što su: osnove računalstva, matematika u struci, tehničko crtanje, osnove tehničkih materijala, osnove tehničke mehanike, elementi strojeva i konstruiranje, osnove automatizacije, nove tehnologije, te stručnu praksu.

Autolimar/autolimarica

Zapošljava se u automobilskoj industriji, tj. proizvodnji ili u servisnoj djelatnosti. Na okvir karoserije, izrađenog od profilnog željeza, čelika ili aluminija, autolimar montira odgovarajuće limove, koje je prethodno oblikovao na prešama. Dijelove karoserije međusobno spaja odnosno pričvršćuje na okvir vijcima, zakovicama, točkastim i autogenim zavarivanjem. Priprema lim za karoseriju, ocrtava ga, kroji, režu i oblikuje u toplom i hladnom stanju, spajaju zavarivanjem te naknadno obrađuju i zaštićuju. Osim karoserija, popravljaju, izrađuju i zamjenjuju rubnike, blatobrane, pragove i ispušne cijevi. Osim općeobrazovnih predmeta ima i posebni stručni dio s predmetima: osnove računalstva, matematika u struci, tehničko crtanje, osnove tehničke mehanike, osnove tehničkih materijala, elementi strojeva, osnove automatizacije, osnove elektrotehnike i elektronike, tehnike motornih vozila, tehnologija autolimarije te stručnu praksu u autolimarskoj radionici. Autolimari ističu da je jedna od prednosti zanimanja dinamičnost, samostalnost i tehničke kompetencije te velika potražnja za uslugama.

Autolakirer/autolakirerica

Lakira automobile. Lakira i emajlira proizvode kao što su metalni namještaj, različita kućišta i drugo. Čisti podlogu od prljavštine i korozije, priprema je za bojanje te potom nanosi boju koju nakon sušenja brusi i polira. Podlogu priprema različitim postupcima (struganjem stare boje, brušenjem, čišćenjem, kitanjem, izravnivanjem i dr.), a boje i lakove nanosi uranjanjem ili pomoću različitih kistova, četki i prskalica. Osim različitih vrsta boja i lakova često upotrebljava različite kemikalije i otapala. Radi u zatvorenom prostoru, s kemikalijama i lako isparljivim tvarima pa se mora strogo pridržavati propisa i uputa zaštite na radu. Osim općeobrazovnih predmeta ima i stručne predmete:

ličilački materijali, risanje s osnovama obojenja, matematika u struci, računalstvo, ustrojstvo ličilačkih radova, ukrasne tehnike, autolakirerski radovi te praktičnu nastavu kod poslodavaca. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s bojama, kreativan rad i rad s automobilima, visoko prepoznatljiv efekt rada, velika potražnja za kompetentnim stručnim radnicima kojih nema na tržištu rada ni približno dovoljno, cijenjene kompetencije neophodne u gospodarstvu.

Automehaničar / automehaničarka

Popravlja motorna vozila u servisnim radionicama, servisima proizvođača automobila i u obrtničkim radionicama. Glavni poslovi su održavanje, dijagnostika, popravci pojedinih sklopova i motora s unutarnjim izgaranjem i sustavom prijenosa snage ili generalni remont vozila. Kontrolira i podešava rad pojedinačnih mehanizama, izmjenjuje potrošene dijelove, podmazuje pokretne dijelove, obavlja zaštitu od korozije te vrši ispitivanje motora s unutarnjim izgaranjem, kočionih uređaja, sustava paljenja i sl. Potrebna je sposobnost razumijevanja mehaničkih odnosa, uredan vid, sposobnost raspoznavanja boja, uredna funkcija dišnog i srčano-žilnog te mišićno-koštanog sustava te kože na šakama te uredna ravnoteža i psihomotoričko funkcioniranje te stabilno stanje svijesti. Predmeti koje učenik ima u školi su: osnove računalstva, matematika u struci, tehničko crtanje, osnove tehničke mehanike, osnove tehničkih materijala, elementi strojeva, osnove automatizacije, osnove elektrotehnike i elektronike, tehnike motornih vozila. Jedna od prednosti zanimanja je da objedinjuje tehničke aspekte zanimanja, znanje o vozilima i rad s ljudima. Srodno je zanimanje automehatroničar, novo zanimanje - spoj autoelektrike i automehanike.

Krojač/krojačica

Izrađuje odjeću i druge tekstilne proizvode od tkanina, pletiva ili vlaknastih materijala prema prethodno kreiranom modelu. Posao uključuje izradu kroja prema zadanim mjerama i modelu, odabir materijala, rezanje materijala prema kroju, sortiranje i pripremanje skrojjenih dijelova, sastavljanje dijelova u konačni proizvod pomoću stroja za šivanje, stroja za porublivanje ili stroja za izradu rupica. U obrtničkoj radionici djelatnik samostalno obavlja sve navedene poslove i ima kreativne mogućnosti no izrađuje odjeću i prema željama i u skladu s mjerama naručitelja. Općeobrazovni dio sadrži predmete: Hrvatski jezik, Strani jezik, Povijest, Politika i gospodarstvo, Tjelesna i zdravstvena kultura, Etika/Vjeronauk, a posebni stručni dio plana: Matematika u struci, Osnove računalstva s vježbama, Tekstilni materijali, Tehnologija izrade odjeće, Konstrukcija odjeće, Estetika odijevanja, izborna nastava te praktična nastava.

Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s podatnim tekstilnim materijalom, bojama uzorcima, mogućnosti kreacije, mogućnosti rada po narudžbi i rad s ljudima, česta izmjena proizvoda i visoki zahtjevi za točnim, preciznim i vještim radom.

Četverogodišnji ili petogodišnji srednjoškolski

Medicinska sestra opće njege / medicinski tehničar opće njege

Pomaže pri liječenju i obavlja poslove u zdravstvenoj njezi bolesnih osoba, unapređivanju zdravlja i sprječavanju bolesti. Osnovni poslovi uključuju organizaciju i provedbu rada s pacijentima, provođenje određenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka, njegu pacijenata, vođenje brige o higijenskim uvjetima, vođenje dokumentacije i slično. Može raditi kao glavna, odjelna ili timska

medicinska sestra u bolnici, medicinska sestra u ambulanti i sl. Zadaci ovise o području, odnosno vrsti odjela na kojem radi (interna medicina, kirurgija, pedijatrija, psihijatrija itd.). Za obavljanje ovog posla potrebne su psihofizička snaga i izdržljivost, empatija i razvijene komunikacijske vještine. Temeljnost, pouzdanost, brzina i sabranost pri donošenju odluka, motivacija za rješavanje problema, brižan odnos prema bolesnicima i veliki interes za rad s ljudima također su vrlo važni. Prisutna je povećana opasnost od ozljeda. Potrebna je visoka razina odgovornosti, emocionalna zrelost i stabilnost te otpornost na stres. Neki od stručnih sadržaja koje učenik ima u školi su: sociologija, psihologija, načela administracije u zdravstvu, načela poučavanja, socijalno i zdravstveno zakonodavstvo i pravni aspekti, anatomija i fiziologija, patologija, mikrobiologija s parazitologijom i virologijom, biofizika i biokemija, radiologija, djetetika, higijena, preventivna medicina i zdravstveni odgoj, farmakologija, etika sestринства, opća načela zdravlja i njege. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad u zdravstvu, struka usmjerenom pomaganju ljudima i mogućnost nastavka obrazovanja i napredovanje, specijalizacija.

U srednjem strukovnom obrazovanju i gimnazijama mogući su novi kurikulumi prema dinamici rada stručnih vjeđa i predlagatelja.

Stručni studij

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Odgojitelj predškolske djece radi u dječjim vrtićima obavljajući poslove njege i skrbi, odgoja, edukacije te socijalne i zdravstvene zaštite djece od prve godine života do polaska u osnovnu školu. Radi u odjelima formiranim prema dobnoj razini djece i obuhvaćaju jasličku (do tri godine) i vrtićku populaciju (od

navršene treće godine do polaska u školu). U odgojnim aktivnostima odgajatelj mora uzimati u obzir djetetove sposobnosti, njegove osobine ličnosti, potrebe i sklonosti. Najčešći broj djece s kojima radi odgojitelj se kreće od 10 do 28., a utvrđen je Državnim pedagoškim standardom. Neposredna pedagogost odgajatelja predškolske djece može biti obučavanje djece za samostalno obavljanje osnovnih životnih aktivnosti, kao što su održavanje osobne higijene, oblačenje, upotrebe pribora za jelo i sl. Odgajatelji organiziraju i provode različite tjelesne vježbe i igre s ciljem razvoja tjelesnih sposobnosti i općenito zdravog odrastanja djece. Razvoj djece u spoznajnom, kreativnom, emocionalnom, socijalnom i tjelesnom razvoju potiče se kroz različite receptivne i kreativne radionice, aktivnosti upoznavanja okoliša i njegove važnosti za čovjeka, različite aktivnosti socijalnog karaktera u kojima se djeca, osim razvoja vlastitog identiteta, razvija i u socijalnom smislu. Odgojitelj mora biti izrazito topli, smireni, ali vrlo kreativna i dinamična osoba. Također mora biti vrlo stabilna i zrela osoba, sposobna pronaći odgovarajuća rješenja u svakoj zahtjevnoj situaciji i dinamičkom okruženju. Uz specifična znanja iz područja medicine, razvojne psihologije i metodike obučavanja za određenu dob djece, vrlo je poželjno da ima razvijen smisao za glazbeno-scensko-likovno izražavanje. Treba biti visoko etična osoba, vrlo pozitivna i optimistična, ali i realna jer može djeci biti model koji oponašaju. Također je vrlo značajan općenito dobar zdravstveni status, uredan vanjski izgled te jasan i razgovijetan govor. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s djecom, socijalna komponenta i interakcija, humano zanimanje, ostavlja mogućnost osobnog kreativnog izbora i izražavanja, rad u dinamičnom i pozitivnom okruženju.

Sveučilišni studij

Medicina

Liječnik obavlja dijagnostičke postupke i provodi liječenje te prati stanja bolesnika. Može raditi u liječničkim povjerenstvima, ili se baviti znanstvenim radom na području biomedicine. Za obavljanje poslova liječnika potrebno je završiti redovni integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij medicine. Nakon završenog studija stječe se akademski naziv doktor/doktorica. U Republici Hrvatskoj medicina se može studirati na brojnim visokoškolskim ustanovama. Posao liječnika obavlja se u posebnim prostorima – ordinacijama, bolnicama, zavodima i na terenu, u domovima pacijenata ili u timu hitne službe sl. Liječnici mogu obavljati ambulatno-dispanzerski rad (opći ili specijalistički), gdje bolesnici dolaze na pregled. U bolnicama je liječnik zadužen za skupinu stacionarnih bolesnika, kod kojih izvodi pretrage i provodi liječenja. Ako radi u zavodima, skrbi za posebnu skupinu ljudi (djeca, stariji ljudi, invalidi...). Može raditi u znanstvenim institucijama, koje prikupljaju rezultate brojnih struka i djelatnosti ili u povjerenstvima na nacionalnoj, regionalnim ili lokalnim razinama, koje procjenjuju radnu sposobnost, stupanj invaliditeta i sl. Mogu se zaposliti i u ostalim srodnim područjima, u farmaceutskoj industriji, školstvu, savjetodavnim službama. Liječnik, odnosno doktor medicine koji nastavlja magistarski studij ili sprema doktorat znanosti, može raditi i na Medicinskom fakultetu u procesu obrazovanja novih liječnika (kao asistent, docent ili profesor određenog područja). Liječnici se zapošljavaju u domovima zdravlja, zavodima, ambulancama, klinikama, bolnicama, privatnoj praksi, specijalističkim ordinacijama itd. Zbog ubrzanog razvoja struke i tehnologije, potrebno je stalno stručno usavršavanje i specijalizacija. Rad u medicini zahtijeva veliku odgovornost, prilagodljivost, spremnost na stalno učenje te interes

za ljude. Liječnik mora u svom radu biti suveren i samostalan u prepoznavanju znakova bolesti i u odlučivanju prilikom odabira pretraga i načina liječenja. U radu liječnika također je neophodna suradnja s kolegama u istim ili srodnim područjima. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad s ljudima, humano zanimanje, visoka razina stručnosti i odgovornosti, potražnja za uslugama, posao koji pruža ugled u društvu, priznanje za uloženi trud i rad, mogućnost samostalnog odlučivanja, mogućnost napredovanja i specijalizacije, brzi napredak znanosti i uvođenje novih znanstvenih dostignuća.

Strojarstvo

Inženjer strojarstva bavi se projektiranjem i konstruiranjem strojeva, vođenjem proizvodnje, poslovima vezanim uz upotrebu i održavanje strojeva i strojarске opreme, alata, strojarških postrojenja i vozila. Provodi istraživanja i savjetuje o tehnološkim aspektima pojedinih materijala, proizvoda i procesa. Inženjeri strojarstva projektiraju i konstruiraju strojeve, naprave i alate za sve industrijske grane. Stručnjaci su za energetska postrojenja, strojeve i neelektrične motore za pokretanje cestovnih i pružnih vozila, raznih industrijskih vozila, sustave za grijanje, ventilaciju, klimatizaciju i hlađenje, sustave za opskrbu plinom i sve vrste posuda pod pritiskom. Projektiraju i konstruiraju karoserije cestovnih pružnih vozila i njihovu neelektričnu opremu i uređaje, sve vrste dizalica, kranova, dizala i eskalatora, te sve vrste proizvoda od kovina, plastičnih masa i drugih materijala. Za obavljanje poslova inženjera strojarstva, potrebno je završiti diplomski sveučilišni studij strojarstva, odnosno specijalistički diplomski stručni studij strojarstva. Nakon završenog diplomskog sveučilišnog studija stječe se akademski naziv magistar inženjer/magistra inženjerka. a nakon završenog specijalističkog diplomskog stručnog studija, stječe se stručni naziv stručni specijalist

inženjer/specijalistica inženjerka. Inženjeri strojarstva mogu obavljati širok raspon poslova. Ovisno o interesima, tijekom studija ili na radnom mjestu, specijaliziraju se za neke od njih. U radu primjenjuju teorijska znanja iz prirodnih i tehničkih znanosti, služe se nacrtanim i matematičkim metodama, a informatički programi im omogućuju brzo i jednostavno projektiranje i modificiranje projekata, alata i procedura proizvodnje.

Osim primjene znanja iz područja matematike, fizike, kemije, računarstva, te po potrebi elektrotehnike, elektronike i sl. tijekom strojarškog proizvodnog procesa koriste se spoznaje iz područja ekonomije, psihologije, biologije, itd. Područje zapošljavanja inženjer strojarstva je široko, od strojogradnje, posebnih industrija, obrta. Inženjeri strojarstva mogu raditi kao proizvodni inženjeri, projektanti, konstruktori, istraživači, menadžeri. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja mogućnost rada u različitim sektorima, visoka zapošljivost, mogućnost zapošljavanja u različitim sredinama, raspolaganje visoko stručnim znanjima, mogućnosti kreacije i rješavanja tehničkih problema i izazova.

Građevinarstvo

Inženjeri građevinarstva rade na poslovima projektiranja konstrukcija građevina u projektnim biroima, poslovima vođenja izgradnje građevina u građevinskim tvrtkama te poslovima nadzora nad gradnjom građevina. Trebaju nadzirati izvođenje radova, u skladu s projektnom dokumentacijom i tehničkim propisima. Mogu biti nositelji najsloženijih poslova u svim područjima građevinarstva, a uz znanja iz menadžmenta mogu obavljati poslove upravljanja. Moguće je specijalizirati se za poslove na niskogradnji (ceste, tuneli i sl.), hidrogradnji (luke, brane, lukobrane i sl.) ili visokogradnji, odnosno na ostalim objektima stanogradnje, hotela, bolnici, zračnih luka i dr. Nakon

završenog sveučilišnog diplomskog studija stječe se akademski naziv magistar inženjer/magistrica inženjerka, a nakon završenog specijalističkog diplomskog stručnog studija stječe se stručni naziv stručni specijalist inženjer/stručna specijalistica inženjerka. Inženjer građevinarstva najčešće svoj posao obavlja na gradilištu kao izvoditelj. Pritom je izložen najrazličitijim vremenskim utjecajima i opasnostima na terenu, radu na visini, a često ima i nametnuti ritam rada. Poslovi projektiranja obavljaju se u zatvorenim i dobro osvijetljenim projektnim uredima. Zbog složenosti i opsežnosti posla, često se radi u timu i surađuje s drugim tehničkim specijalistima pa je poželjna sklonost timskom radu i jasnoća u pisanom i usmenom izražavanju. Potrebne su dobre matematičke i mehaničke sposobnosti te sposobnosti prostornog i logičkog zaključivanja. Uz analitičnost i temeljitost u radu, važan je i kreativan pristup rješavanju problema. Mora posjedovati odgovarajuća stručna znanja u području organizacije, planiranja i izvedbe posla te rukovođenja i osiguravanja mjera sigurnosti na radu. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad na projektiranju i stvaranju novih građevina, mogućnosti kreacije, mogućnosti samozapošljavanja, napredak tehnologije i primjena u djelatnosti, i visoki zahtjevi u području kompetencija, potražnja na širokom tržištu rada.

Matematika

Jedan od izrazito traženih obrazovnih programa na lokalnom tržištu je Profesor matematike u osnovnim i srednjim školama, a za obavljanje poslova profesora potrebno je završiti preddiplomski i/ili diplomski ili integrirani preddiplomski i/ili diplomski sveučilišni studij matematike.

Profesor matematike svojim radom i primjerom učenike odgaja i utječe na njihov osobni razvoj. Osposobljeni su za provođenje različitih oblika nastave matematike: od tradicionalne frontalne nastave, programirane, heurističke i

mentorske nastave, sve do suvremenih oblika problemske i projektne nastave matematike, kao i za primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija i ostalih medija u nastavi matematike. Nužne su dobre govorničke sposobnosti, vještine prezentiranja ideja i gradiva. Profesor matematike mora imati sposobnost snalaženja u dinamičnom radu u razredu, gdje se istodobno događa više stvari, pa je potrebno brzo i učinkovito djelovati.

Osim za rad u obrazovnom sustavu, osposobljeni su i za različita intelektualna zanimanja i poslove u gospodarstvu, državnoj upravi i javnom sektoru koji uključuju analitički način razmišljanja, temeljna i naprednija znanja iz područja matematike i informacijsko-komunikacijskih tehnologija, sposobnost matematičkoga modeliranja i rješavanja različitih problema, poznavanje statistike, sposobnost organizacije, analize i prezentacije znakovnih, numeričkih, audio, slikovnih, multimedijskih podataka te primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

U Republici Hrvatskoj matematika se može studirati na brojnim visokoškolskim ustanovama. Na diplomskom studiju matematike osim matematika, smjer nastavnici studenti mogu odabrati i druge smjerove npr. primijenjena matematika, matematička statistika, računarstvo i matematika, financijska i poslovna matematika pa su osposobljeni su za rad u sustavu znanosti i visokoga obrazovanja (sveučilišta, veleučilišta, znanstvenoistraživački instituti) i to kao suradnici u suradničkim zvanjima (asistent, znanstveni novak, stručni suradnik) iz područja matematike te za početak istraživanja u polju matematike, ovisno o smjeru, za zanimanja u gospodarstvu i uslužnim djelatnostima (industrijski i tehnički razvojni instituti i odjeli) gdje se zahtijeva sposobnost matematičkoga modeliranja i primjena analitičkih i numeričkih metoda u drugim strukama.

Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad u istraživanju, moguća visoka očekivana primanja, izvrsna zapošljivost povezana s određenim traženim sklopom kompetencija.

Logopedija

Logopedi se bave dijagnosticiranjem i terapijom poremećaja govora, glasa, govornog i pisanog jezika djece ili odraslih osoba. Ovi poremećaji uključuju poremećaje izgovora, poremećaje fluentnosti govora (mucanje i brzopletost), jezične poremećaje, usporeni jezični razvoj, afazije i druge neurogene poremećaje jezika i govora, poremećaje pisanog jezika (dyslexia, dysgraphia), poremećaje koji otežavaju matematičko i logičko rezoniranje (akalkulia) i poremećaje glasa (funkcionalnih uzroka, posljedice trauma ili organskih oštećenja). Potrebno je završiti preddiplomski i/ili diplomski sveučilišni studij logopedije.

Logoped pomaže osobama i djeci u poboljšanju komunikacijskih vještina i učinkovitosti, primjerice redukcija naglasaka, korekcija izgovora, poboljšanje glasovnih kvaliteta vokalnih profesionalaca, rad s osobama iz dvojezičnih sredina i sl.. Provodi rehabilitaciju slušanja jezika i govora te pruža savjetodavne usluge osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Bavi se prevencijom, dijagnostikom i rehabilitacijom poremećaja oralno-laringealnih funkcija (gutanje) i srodnih poremećaja. Provodi terapiju u cilju održavanja komunikacije osoba s cerebralnim poremećajima koji prate starenje, odabire, unaprjeđuje i razvija podupiruće i alternativne komunikacijske sustave, a također se bave i znanstvenim istraživanjem.

Uz stručna znanja, profesor logoped mora biti pristupačna i taktična, tolerantna i strpljiva osoba, prilagodljiva, otvorena, kreativna, spremna na suradnju, odgovorna i pouzdana, emocionalno stabilna osoba, senzibilizirana za posebne potrebe pacijenata,

Logopedi rade u prijedpodnevnoj i/ili u poslijepodnevnoj smjeni, ovisno o organizaciji rada njihove ustanove. U nekim ustanovama domskog tipa, mogu biti zaduženi za dežurstvo vikendom ili mogu biti na zamjeni u neko drugo vrijeme. Logopedi rade u audiološkim, otorinolaringološkim, fonijatrijskim, pedijatrijskim, neurološkim i psihijatrijskim klinikama i bolnicama, u domovima zdravlja u okviru primarne zdravstvene zaštite, u ustanovama za mentalno zdravlje i savjetovalištima, u gerijatrijskim ustanovama, u centrima za medicinsku rehabilitaciju, centrima i posebnim ustanovama za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju (centrima za rehabilitaciju slušanja i govora, ustanovama za rehabilitaciju osoba s cerebralnom paralizom i mentalnom retardacijom, centrima za autizam), u predškolskim ustanovama, osnovnim školama, istraživačkim centrima i privatnoj praksi.

Edukacijska rehabilitacija

Rehabilitator je stručnjak koji radi s djecom i odraslim osobama s posebnim potrebama (intelektualne teškoće, oštećenja mentalnog zdravlja, oštećenje vida, oštećenja sluha, kronične bolesti, oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju), a provodi edukaciju i rehabilitaciju, profesionalno savjetovanje i osposobljavanje te različite vrste terapija tijekom kojih pruža potporu klijentu. Provodi dijagnostiku, tretman i procjene učinkovitosti. Nakon završenog diplomskog studija stječe se akademski naziv sveučilišni magistar/magistrica struke. Može raditi kao stručni suradnik u školama gdje pruža potporu učenicima s posebnim potrebama teškoćama u razvoju, prati njihovo snalaženje i napredovanje, surađuje roditeljima i učiteljima. Rehabilitatori rade uglavnom u prostorima u kojima su smještena i/ili se odgajaju i školuju djeca s teškoćama u razvoju ili borave osobe s posebnim potrebama. Provode tretman i u vanjskim uvjetima, na dvorištima, igralištima

i drugo. Treba biti sabrana i emocionalno stabilna osoba, senzibilizirana za potrebe klijenata, tolerantna i strpljiva, prilagodljiva, otvorena, kreativna, spremna na suradnju, odgovorna, pouzdana i proaktivna. Rehabilitator se može zaposliti u centrima i posebnim ustanovama za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju, npr. u ustanovama za rehabilitaciju osoba s cerebralnom paralizom ili intelektualnim teškoćama ili u centru za autizam, osnovnim i srednjim školama ili predškolskim (redovnim i posebnim) ustanovama, na pedijatrijskim, psihijatrijskim, onkološkim i fizijatrijskim klinikama i bolnicama, ustanovama ili savjetovalištima, centrima za medicinsku rehabilitaciju, nevladinim organizacijama i privatnoj praksi. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti humani, kreativni, razvojni i komunikacijski aspekt zanimanja, vrijednost povratne informacije od strane korisnika i suradnika o kvaliteti rada te obavljanje posla koji ima za cilj pomaganje drugima.

Anglistika

Studij anglistike završavaju stručnjaci koji se bave engleskim jezikom, engleskom književnošću i kulturom. Anglistika može imati smjerove: nastavnici, lingvistički, književno-kulturološki, prevoditeljski. Stručni naziv nakon visokoškolskog obrazovanja je magistar edukacije engleskoga jezika i književnosti. Profesori stranog jezika poučavaju strani jezik u različitim obrazovnim institucijama: osnovnim i srednjim školama, školama stranih jezika, višim školama i na fakultetima. Osposobljeni su argumentirano i kritički poučavati o književnim pojavnostima iz engleskog govornog područja u odnosu na društveno-povijesni kontekst kao i koristiti i analizirati engleski jezični sustav i njegove temeljne sastavnice (fonologija, morfologija, sintaksa, semantika, itd.) te elemente jezičnih varijacija (diskurs, dijalekt, slang, humor, itd.). Sposobni su kategorizirati i komentirati kulturne, društvene i povijesne procese u

zemljama engleskog govornog područja u svrhu razvijanja jezične i interkulturalne kompetencije učenika.

Magistri engleskog jezika i književnosti nakon studija Anglistika, smjer Lingvistički bave se lingvističkim istraživanjem, a u pisanom znanstvenom tekstu na engleskom jeziku mogu zastupati vlastite istraživačke stavove i poduprijeti ih spoznajama iz postojećih tuđih istraživanja. Mogu prosuđivati ulogu specifičnog anglofonog društvenog konteksta u promjenama u engleskom jeziku. Magistri engleskog jezika i književnosti nakon studija Anglistika, smjer Književno-kulturološki, mogu analizirati i interpretirati pojedinačna književnih djela Velike Britanije (anglistika) i Sjedinjenih Američkih Država (amerikanistika) te integrirati svoja stručna znanja u širi filološki kontekst. Mogu kontekstualizirati pojedinačna književnih djela i obavljati stručne poslove koji zahtijevaju znanje i vještine vezane uz poznavanje i razumijevanje specifičnosti engleskoga jezika, književnosti i kulture Velike Britanije, SAD-a i drugih kultura engleskog govornog područja. Magistri/e engleskoga jezika i književnosti nakon studija Anglistika, smjer Prevoditeljski mogu integrirati spoznaje iz različitih područja anglistike i vrednovati mjesto i ulogu jezika i književnosti u širem društvenom kontekstu, a bave se samostalnim prevodenjem svih vrsta tekstova i audiovizualnih materijala, s engleskog na hrvatski i s hrvatskog na engleski jezik.. Mogu raditi u agenciji za prevodenje, različitim institucijama i agencijama ili otvoriti privatni posao. Uz dodatne edukacije prema osobnom afinitetu mogu raditi kao sudski tumači, konferencijski prevoditelji, simultani prevoditelji ili u turizmu. Imaju osnovne kompetencije organizacijskih i voditeljskih poslova pa se zapošljavanju u konzularno-diplomatskim predstavništvima, gospodarstvu (inokorespondent, odnosi s javnošću), bankama, ustanovama, medijima, nakladništvu i marketingu, mogu se baviti podukom,

poučavanjem, raditi u obrazovanju odraslih i sl. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad na najrazličitijem spektru poslova i djelatnosti, visoka potražnja za stručnjacima i odlična zapošljivost, mogućnost promjene radnih mjesta i uvjeta rada u okviru struke, a prema osobnim afinitetima. Moguć je rad od kuće, putovanja, rad s različitim skupinama klijenata i različiti profesionalni izazovi.

Germanistika

Studij germanistike završavaju stručnjaci koji se bave njemačkim jezikom, književnošću i kulturom. Germanistika može imati smjerove: nastavnički, lingvistički, književno-kulturološki, prevoditeljski. Profesori njemačkog jezika sa završenim sveučilišnim studijem nastavnčkog smjera posjeduju odgovarajuću psihološko-pedagošku i didaktičko-metodičku naobrazbu uz vještine vođenja i usmjeravanja skupina djece ili mladeži, a ako je studij drugog smjera tada dopunsku pedagoško-psihološku naobrazbu (sadržaje iz didaktike). Magistri germanistike mogu raditi u različitim institucijama i agencijama, obrazovanju, prevoditeljstvu ili otvoriti privatni posao. Uz dodatne edukacije prema osobnom afinitetu mogu raditi kao sudski tumači, konferencijski prevoditelji, simultani prevoditelji ili u turizmu, u konzularno-diplomatskim predstavništvima, gospodarstvu (inokorespondent, odnosi s javnošću), medijima, nakladništvu i marketingu i sl. Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja visoka potražnja za stručnjacima i odlična zapošljivost, mogućnost promjene radnih mjesta i uvjeta rada u okviru struke, moguć je rad od kuće, rad s različitim skupinama klijenata i različiti profesionalni izazovi.

Elektrotehnika i informacijska tehnologija

Elektrotehnika podrazumijeva znanja potrebna za inženjersku djelatnost, a informacijska tehnologija uključuje računalna, računalne mreže i komunikacijske sustave. Za obavljanje poslova inženjera elektrotehnike, potrebno je završiti preddiplomski i diplomski sveučilišni studij elektrotehnike te najčešće odabrati smjer. Diplomski studijski program Elektrotehnika i informacijska tehnologija omogućava stjecanje kompetencija za rješavanje složenih inženjerskih problema, za projektiranje složenih sustava, vođenje tima, te za istraživanje i razvoj u više profila kao što su: automatika, elektrotehnički sustavi i tehnologija, elektroenergetika, elektroničko i računalno inženjerstvo i elektronika. U Republici Hrvatskoj se elektrotehnika može studirati na brojnim visokoškolskim ustanovama. Nakon završenog diplomskog studija stječe se akademski naziv magistar inženjer/magistrica inženjerka elektrotehnike. Inženjeri elektrotehnike smjer elektronika bave se razvojem, testiranjem i nadgledanjem proizvodnje elektroničke opreme. Mogu se baviti projektiranjem mikroelektroničkih komponenti, izradom elektroničkih sklopova, odnosno konstrukcijom mjerne opreme, elektroničkih računala i drugih elektroničkih uređaja. Inženjeri elektronike zapošljavaju se u projektnim uredima, laboratorijima, bolnicama, elektranama, vojsci i drugdje. Obično radi u uredu ili u razvojnom laboratoriju. Važno je da uz razvijenu smisao za rješavanje tehničkih problema imaju razvijenu sposobnost apstraktnog mišljenja jer inženjeri elektronike bave se složenim napravama, ali i pojavama. Smisao za detalje važan je u razradi projekata, a sklonost timskom radu, sposobnost pismenog i usmenog sporazumijevanja pri suradnji na velikim projektima također je važna osobina.

Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad u području promjena sofisticiranih

tehnologija, području brzog razvoja i inovacija, visoka potražnja i zapošljivost na vrlo širokom tržištu rada, potrebna visoka razina kompetencija.

Farmacija

Magistri farmacije stručnjaci su za lijekove i promiču njihovu ispravnu i odgovarajuću primjenu. Bave se lijekovima i suvremenim načinima liječenja; sudjeluju u dizajniranju, razvoju i primjeni lijekova kako bi se postigla sigurna i učinkovita terapija.

Završetkom petogodišnjeg studija farmacije student stječe diplomu o završenom studiju te akademsko zvanje magistar farmacije (mag. pharm.). Teorijska nastava na studiju može biti iz područja farmakoterapije s kliničkom farmacijom, ljekarničke skrbi, zdravstvenog zakonodavstva, komunikacijskih vještina te farmaceutske etike i deontologije itd. U ljekarni je odgovoran za nabavu i evidenciju lijekova, medicinskih pomagala i drugih sredstava te za njihovu prodaju. Pripravlja i izdaje lijekove prema receptu liječnika te informira pacijenta o svrsi, doziranju, načinu djelovanja i popratnim učincima lijeka. Daje informacije i upute o upotrebi nekih lijekova koji se izdaju bez liječničkog recepta, a pri tome mora procijeniti ozbiljnost opisanih teškoća i znati dati odgovarajući savjet, primjerice uputiti osobu k liječniku. Vodi najčešće elektronske zapise o lijekovima koje pacijenti upotrebljavaju, kako bi se izbjegle štetne posljedice koje mogu izazvati pojedini lijekovi ako se koriste istovremeno ili u kratkim vremenskim razmacima. U farmaceutskoj industriji može voditi cijeli tehnološki proces u proizvodnji farmaceutskih, kozmetičkih, veterinarskih i bioloških preparata. Osim u farmaceutskoj industriji zapošljavanju se u istraživačkim, proizvodno-tehnološkim, analitičkim laboratorijima, marketingu lijekova, registraciji lijekova, Agenciji za lijekove i medicinske proizvode i drugim javno-zdravstvenim institucijama, u ljekarnama i sl. Oni koji

su zadovoljni svojim poslom ističu da je jedna od prednosti zanimanja rad u visoko razvijenoj djelatnosti s temeljnim u istraživanju i razvoju, dobri uvjeti rada, stabilna i sigurna plaća, odgovornost za dobrobit drugih, mogućnost napredovanja.

Fizika, nastavnički smjer*

Za obavljanje poslova fizičara neophodan je interes za spoznaju fizičkih zakonitosti svijeta oko nas kao i visoko razvijene opće intelektualne i matematičke sposobnosti, a za rad u obrazovanju potrebno je imati sklonost za poučavanje i prezentaciju te dobro razvijene socijalne i perceptivne sposobnosti kao i vještine govornog i pismenog izražavanja. Fizičar proučava opća svojstva i kretanja materije, fenomen stvaranja i prijenosa energije, prirodne zakone. Provođa znanstvena istraživanja, pokuse i mjerenja, traži odgovore na pitanja o prirodi vremena, podrijetlu svemira i slično. Na primjer, može rasvijetljavati aktualna pitanja vezana uz tlak kvarkova u protonu. Postavlja hipoteze o predmetu mjerenja koje provjerava uz pomoć matematičkih alata i računala. U radu se koristi laserima, mikroskopima, ciklotronima, teleskopima i drugim uređajima. Istraživanja na znanstvenoj razini odvijaju se na sveučilištima i u istraživačkim ustanovama, a namijenjena su ponajprije širenju i produživanju osnovnih znanstvenih spoznaja. Za obavljanje poslova fizičara potrebno je završiti preddiplomski sveučilišni studij i diplomski sveučilišni studij fizike/studij fizike i matematike/studij fizike i tehnike/studij geofizike/studij fizike i informatike/studij inženjerske fizike, termodinamike i mehanike. Također, fizika se može studirati i kroz brojne studije (neki od njih prethodno su navedeni) u okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija, kao i poslijediplomskog specijalističkog studija. Nastavnik/ca fizike u osnovnoj ili srednjoj školi treba imati pedagoške

kompetencije, a zaposliti se može završetkom studijskih programa npr. Fizika; smjer: istraživački te dodatnim stjecanjem pedagoških kompetencija ukoliko nisu bile sastavnice programa ili Fizika, smjer: nastavnički.

Fizičari rade na razvoj novih tehnologija, npr. u elektrooptici (proizvodnja i uporaba lasera), nuklearnim tehnologijama (uporaba izotopa i mlazova čestica), tehnologiji plazme (obrada površina) te u tehnologijama koje uključuju ekstremne uvjete (vrlo visoke ili vrlo niske temperature i tlakove, vrlo jaka električna i magnetska polja). Fizičari često surađuju sa stručnjacima iz drugih područja (kemije, biologije, geologije, i sl.) na uporabnim i razvojnim projektima, gdje sa svojim znanjem pridonose ponajprije razvoju metoda mjerenja i teoretskoj obradi i tumačenju rezultata. Ovladavanje matematičkim alatima omogućuje fizičarima kvalitetan rad na području računalne analize i simulacije umreženih sustava (ekološki sustavi, prometne i komunikacijske mreže, burzovno poslovanje). Fizičari rade i sa stručnjacima iz društvenih i humanističkim područja na razvoju kurikuluma, edukacijsko-dokumentarnih sadržaja, testiranju novih nastavnih strategija i materijala za poučavanje fizike, razvojem školskih laboratorijskih eksperimenata iz fizike, konstruiranjem i evaluacijom edukacijskih testova iz fizike i sl. Fizičari rade na različitim mjestima: u osnovnim i srednjim školama, na fakultetima, u znanstveno-istraživačkim laboratorijima, institutima, u bolnicama na održavanju različitih aparata, u bankama, u modeliranju financijskih sustava i operacija na burzama, i sl.

Informatika

Posao računalnog stručnjaka vezan je za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju i primjenu računala. Obično obavlja poslove koji uključuju razvoj i korištenje hardvera, softvera, baza podataka, računalnih mreža i alata

dostupnih na Internetu. Može raditi na dizajniranju, implementiranju i održavanju računalnih sustava koji uključuju integraciju softverskih i hardverskih rješenja. Inženjer računarstva može obavljati poslove programiranja i razvoja računalnih programa (software), baza podataka, procesnih sustava za industriju i ostale grane gospodarstva. Studij iz područja informatike i računarstva (uz različita usmjerenja) postoji na brojnim visokoškolskim ustanovama. Može se steći akademski naziv magistar inženjer/magistrica inženjerka struke ili primjerice mag. edukacije informatike ukoliko je nastavnički smjer ili adekvatan drugi naziv završetkom diplomskog studija. Zbog svog temeljnog stručnog znanja, inženjer računarstva može obavljati poslove programera, web dizajnera, mrežnog administratora, sistem inženjera, ali može biti i tehnička podrška svim sustavima, koji se na bilo koji način oslanjaju na računalo. Radna mjesta su različita, ovisna o specijalizaciji, a mogu biti npr. projektant informacijskog sustava, programer, sistemski programer, administrator baze podataka, administrator računalne mreže, sistemski analitičar, operater sustava, dizajner (programer) web aplikacija. Informatičari rade i administrativne poslove vezane uz prijavu i odjavu korisnika koji pristupaju aplikaciji, održavaju velike baze podataka, savjetuju korisnike računala, vode računa o zaštiti podataka, privatnosti i sprječavanju štetnih aktivnosti i neovlaštenom pristupu podacima. Informatičar također treba poznavati tehničke osobine sustava, kako bi mogao provjeravati radne performanse, uklanjati manje kvarove sustava ili ukazati serviserima na probleme pri radu. Poslove programiranja aplikacijskog ili sistemskog softvera najčešće rade informatičari zaposleni u za to specijaliziranim tvrtkama. Inženjeri računarstva mogu se zaposliti u svim područjima industrije, u nizu različitih poduzeća,

tijelima javne vlasti, institutima i ustanovama, komunalnim tvrtkama, telekomunikacijskim ili financijskim tvrtkama, industriji, znanstvenim institutima, bolnicama, školama, fakultetima te u društvenim djelatnostima. Zapošljavaju se u programerskim kućama koje se bave razvojem i poboljšanjem programa i informacijskih sustava ili kao samostalni poduzetnici - u projektnim biroima, nadzornim i savjetodavnim djelatnostima. Da bi bio uspješan informatičar mora poznavati građu i rad računala, operacijske sustave, programske jezike, baze podataka, računalne mreže. Treba biti sposoban za rad s apstraktnim pojmovima, za algoritamski način razmišljanja, imati razvijeno apstraktno i logičko mišljenje i sposobnost sustavnog rješavanja složenih problema, organiziranost, strukturiranost, sistematičnost i temeljitost te razvijene analitičke i tehničke sposobnosti. Odlično poznavanje i korištenje složenih matematičkih metoda i postupaka i vrlo dobro poznavanje fizike, posebno mehanike i elektronike, također je nužan preduvjet za uspješnost u ovom zanimanju. Poznavanje najnovijih tehnologija ključno je u obavljanju ovog posla, ali i usmjerenost na timski rad, pružanje podrške i posjedovanje socijalnih vještina jer inženjeri računarstva najčešće rukovode radom više zaposlenika (sistem administratori, tehničari za računarstvo). Oni koji su zadovoljni svojim poslom ističu da su prednosti zanimanja rad s novim tehnologijama, mogućnosti zapošljavanja u različitim djelatnostima, mogućnost rada od kuće i mogućnost visokih primanja.

Partnersko vijeće za tržište rada

Krapinsko-zagorske županije

Projekt je sufinancirala
Europska unija iz Europskog
socijalnog fonda

Zajedno do fondova EU

Zagorska
razvojna
agencija

Krapinsko-
zagorska
županija

Hrvatski zavod
za zapošljavanje,
Područni ured
Krapina

Hrvatska obrtnička
komora – Obrtnička
komora Krapinsko-
zagorske županije

Hrvatska
gospodarska
komora